เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง

ณรงค์ แสงสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายณรงค์ แสงสวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ ทองนพคุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ภรดี พันธุภากร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

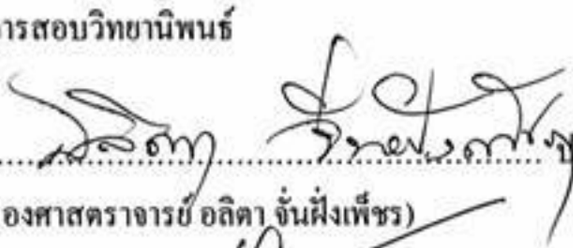

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ อลิตา จั่นฝั่งเพ็ชร)

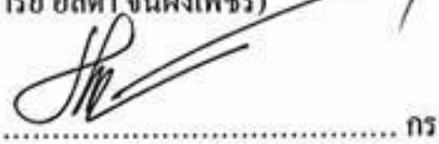

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ ทองนพคุณ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ภรดี พันธุภากร)

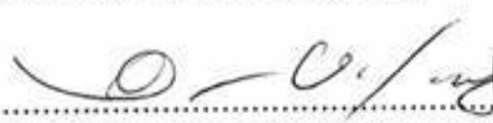

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต ขาวเหลือง)

คณะศิลปกรรมศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ ทองนพคุณ)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำ ปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์เทพศักดิ์ ทองนพคุณ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ภรดี พันธุภากร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อลิตา จั่นฝังเพ็ชร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต ขาวเหลือง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่กรุณาชี้แนะและตรวจสอบคุณภาพของผลงาน ได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างสรรค์ผลงานให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ข้าพเจ้าได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกถึงคุณงามความดีด้วยความเคารพรัก และความกตัญญูเป็นอย่างสูงต่อผู้มีพระคุณ บิดา มารดา ของข้าพเจ้า ผู้ซึ่งให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนด้วยความรักและความอบอุ่น ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกปราบปลื้มเป็นอย่างยิ่ง ตราบทั้งครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรมชี้แนะในสิ่งที่ควร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และจะเป็นวิชาความรู้แก่ข้าพเจ้า อันจะเกิดประโยชน์มากมายในภายภาคหน้า

ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดจงช่วยคุ้มครองผู้มีพระคุณทั้งหลาย และขอให้ความดีงามจากความรู้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จงบังเกิดประโยชน์ต่อผู้ซึ่งสนใจศึกษา เพื่อเป็นประสบการณ์ความรู้แก่บุคคลทั่วไป

ณรงค์ แสงสวัสดิ์

54920579: สาขาวิชา: ทัศนศิลป์และการออกแบบ; ศป.ม. (ทัศนศิลป์และการออกแบบ)
คำสำคัญ: เมือง/ มิติการเปลี่ยนแปลง/ ศิลปะสื่อผสม

ณรงค์ แสงสวัสดิ์: เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง (CITY: DIMENSIONAL CHANGES) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เทพศักดิ์ ทองนพคุณ, ศ.ม., ภรดี พันธุภากร, ศศ.ม. 100 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้ต้องการแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งส่ง ผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ภายใต้ภาพลักษณ์ของการพัฒนาที่สวยงามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนไปอย่างรวดเร็ว ทั้งมีแบบแผนและไม่มีแบบแผน จนมนุษย์อาจไม่ทันได้ตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบที่กำลังจะเกิดขึ้น เรื่องราวเหล่านี้นำมาซึ่งแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ต้องการสะท้อนและแสดงออกถึงการรับรู้ การยอมรับ และการปรับตัวในมิติของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นแรงบันดาลใจไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในหัวข้อ เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง โดยนำเสนอเป็นงานศิลปะสื่อผสมที่มีเนื้อหาสาระ รูปแบบ และวิธีการเป็นแบบเฉพาะตัว

วัตถุประสงค์เพื่อนำประสบการณ์จริงมาแสดงออกและนำเสนอทัศนคติและความรู้สึกที่มีต่อชุมชนเมืองที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยสะท้อนออกมาในมุมมองเฉพาะตัวด้วยกระบวนการทางศิลปะ และพัฒนาผลงานให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องกับแนวความคิด โดยนำเสนอเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบของผลงานศิลปะสื่อผสมจำนวน 5 ผลงาน ซึ่งผลงานที่สร้างขึ้นใช้วัสดุจากธรรมชาติและวัสดุสมัยใหม่มาผสมผสานกัน โดยให้พื้นผิวของวัสดุแต่ละชนิดสื่อความหมายในตัวเอง และสะท้อนคุณสมบัติเฉพาะตัวออกมา ผ่านเทคนิคกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานโดยการจัดองค์ประกอบให้มีความสมบูรณ์ ลงตัว และมีเอกภาพ

54920579: MAJOR: VISUAL ARTS AND DESIGN; M.F.A.
(VISUAL ARTS AND DESIGN)
KEYWORDS: CITY/ DIMENSIONAL CHANGES/ MIXED MEDIA ART
NARONG SANGSAWAT: CITY: DIMENSIONAL CHANGES. ADVISORY COMMITTEE: THEPSAKDI THONGNOPKOON, M.F.A., PORADEE PANTHUPAKORN, M.A. 100 P. 2016.

This research shows the desired changes of surrounding environment which have strong both position and native effects of lives. As of the development, human may not realized and recognized the impact of both structured and unstructured circulating-quickly changes. This story has brought an inspiration to create works of art that reflect the needs and express the awareness, adoption, and adaptation in terms of the changes from the past to the present. The inspiration to create works of art in the city is the dimension changes by offering a mixed media art form with content and uniqueness.

The objective is to express and present attitudes including feelings towards urban incremental changes based on life experience true story by reflecting the unique perspective of the artistic process. To improve the relationship between concepts and materials creating five art work in the form of performance art and mixed media works through special techniques.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

สารบัญ ..... ฉ

สารบัญภาพ ..... ซ

บทที่

1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย 2

ขอบเขตของการวิจัย 3

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4

นิยามศัพท์เฉพาะ 4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 5

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของเมือง 5

ศิลปะและการรับรู้ทางศิลปะ 7

ประเภทของงานศิลปะ 9

ศิลปะสื่อผสม 10

อิทธิพลที่มีผลต่อการวิจัย 11

ภูมิหลังของงานสร้างสรรค์ 17

3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน 22

วิเคราะห์ที่มาแห่งแรงบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์ 22

การกำหนดแนวความคิด 26

การออกแบบและสร้างภาพร่าง 27

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม 36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	วิเคราะห์การสร้างสรรค์	53
	วิเคราะห์ทัศนธาตุ	53
5	สรุปผล	75
บรรณานุกรม		85
ภาคผนวก		86
ประวัติย่อของผู้วิจัย		100

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2-1	“คู่รักโมนาลิซ่าและแวนก๊อก” ผลงานสื่อผสมของกมล ทัศนาญชลี	10
2-2	“ลูกคิด 1” ผลงานสื่อผสมของกมล ทัศนาญชลี	13
2-3	“Skywalker” ผลงานสื่อผสมของกมล ทัศนาญชลี	13
2-4	“ภาพสะท้อน” ผลงานสื่อผสมของเดชา วราชุน	14
2-5	“การสะท้อน หมายเลข 10” ผลงานสื่อผสมของเดชา วราชุน	15
2-6	“ธรรมชาติเปลี่ยน No. 4” ผลงานสื่อผสมของวิโชค มุกดามณี	16
2-7	“เรื่องราวของช้าง” ผลงานสื่อผสมของวิโชค มุกดามณี	16
2-8	ผลงานสื่อผสม “บ้าน”	17
2-9	ผลงานสื่อผสม “โครงสร้าง”	18
2-10	ผลงานสื่อผสม “เมืองแห่งแสงสี”	18
2-11	ผลงานสื่อผสม “มิติใหม่”	19
2-12	ผลงานสื่อผสม “การเปลี่ยนแปลง 1”	20
2-13	ผลงานสื่อผสม “การเปลี่ยนแปลง 2”	20
3-1	การสร้างบ้านเรือนอยู่กันอย่างแออัดในชุมชน	23
3-2	วัสดุที่ใช้สร้างบ้านในอดีต	24
3-3	การต่อเติมสิ่งต่าง ๆ บริเวณบ้านเพื่อปรับตัวในการดำรงชีวิต	24
3-4	การเปลี่ยนแปลงลักษณะที่อยู่อาศัยของคนในสังคม	25
3-5	วิวัฒนาการของเทคโนโลยีทำให้มีการนำวัสดุสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น	25
3-6	ภาพร่างต้นแบบที่ 1	27
3-7	ภาพร่างต้นแบบที่ 2	28
3-8	ภาพร่างต้นแบบที่ 3	28
3-9	ภาพร่างต้นแบบที่ 4	29
3-10	ภาพร่างต้นแบบที่ 5	29
3-11	ภาพร่างต้นแบบที่ 6	30
3-12	ภาพร่างต้นแบบที่ 7	30
3-13	ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 1	31
3-14	ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 2	32

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3-15	ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 3	33
3-16	ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 4	34
3-17	ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 5	35
3-18	เครื่องจักสานและไม้ขนาดต่าง ๆ	36
3-19	โลหะ สังกะสี เหล็ก อลูมิเนียม ทองแดง ทองเหลือง	37
3-20	สว่าน สิ่ว เลื่อย มีด ฆ้อน คีม กุญแจ ตลับเมตร	37
3-21	อุปกรณ์ตัดไม้และโลหะ	38
3-22	อุปกรณ์ตกแต่งพื้นผิวไม้และโลหะ	38
3-23	ตะปู น็อต วงแหวน และอุปกรณ์ตกแต่งอื่น ๆ	39
3-24	แล็กเกอร์ ทินเนอร์ เชลแล็ก วานิช สี และอุปกรณ์ทาสี	39
3-25	ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดวางองค์ประกอบ	40
3-26	ขั้นตอนที่ 2 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกัน	40
3-27	ขั้นตอนที่ 3 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของโลหะ	41
3-28	ขั้นตอนที่ 4 ทาสี ทาวานิช แล็กเกอร์ ตกแต่งเพิ่มเติม และเก็บรายละเอียด	41
3-29	ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดวางองค์ประกอบ	42
3-30	ขั้นตอนที่ 2 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของสังกะสีและทองเหลือง	42
3-31	ขั้นตอนที่ 3 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้กาวและตะปู	43
3-32	ขั้นตอนที่ 4 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของไม้โดยรอบให้เชื่อมโยงประสานกัน	43
3-33	ขั้นตอนที่ 5 ตกแต่งด้วยน็อตลงในร่องไม้	44
3-34	ขั้นตอนที่ 6 ทาสี ทาแล็กเกอร์ และเก็บรายละเอียด	44
3-35	ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดวางองค์ประกอบเป็นวงกลม	45
3-36	ขั้นตอนที่ 2 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้กาว ตะปู และเหล็กเส้น	45
3-37	ขั้นตอนที่ 3 ขัดผิวไม้ โลหะ ทองแดง ทองเหลือง	46
3-38	ขั้นตอนที่ 4 ตกแต่งเพิ่มเติมและเก็บรายละเอียด	46
3-39	ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดองค์ประกอบ	47
3-40	ขั้นตอนที่ 2 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของโลหะ ทองแดง ทองเหลือง และทาวานิช	47
3-41	ขั้นตอนที่ 3 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของไม้	48

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3-42	ขั้นตอนที่ 4 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้ตะปู น็อต การเชื่อมเหล็ก การเข้าไม้ และการเจาะฝังในเนื้อไม้	48
3-43	ขั้นตอนที่ 5 ใส่ทองแดง ทองเหลือง โลหะ น็อต ลงในเนื้อไม้ที่สร้างร่องรอยไว้	49
3-44	ขั้นตอนที่ 6 ทาแล็กเกอร์ และเก็บรายละเอียด	49
3-45	ขั้นตอนที่ 1 สร้างร่องรอยบนผิวไม้	50
3-46	ขั้นตอนที่ 2 ทาเชลแล็กเพื่อเคลือบและชักเงาผิวไม้	50
3-47	ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดองค์ประกอบ	51
3-48	ขั้นตอนที่ 4 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้น็อต ตะปู การเชื่อมเหล็ก และการเจาะฝังในเนื้อไม้	51
3-49	ขั้นตอนที่ 5 ขัดเงาทองเหลืองและโลหะ	52
3-50	ขั้นตอนที่ 6 ฝังน็อตลงในเนื้อไม้ ตกแต่งเพิ่มเติม และเก็บรายละเอียด	52
4-1	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 1	54
4-2	การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน	56
4-3	สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน	56
4-4	การสอดแทรกและประสานกันของวัสดุแต่ละชนิด	57
4-5	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 2	58
4-6	การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน	60
4-7	สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน	60
4-8	การสอดแทรกและประสานกันของวัสดุแต่ละชนิด	61
4-9	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 3	62
4-10	การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน	64
4-11	สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน	65
4-12	พื้นผิวของวัสดุแต่ละชนิด	65
4-13	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 4	66
4-14	การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน	68
4-15	สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน	69

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4-16	ร่องรอยบนพื้นผิวของวัสดุแต่ละชนิด	70
4-17	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 5	71
4-18	การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน	73
4-19	สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน	74
4-20	พื้นผิวของวัสดุในองค์ประกอบของผลงาน	74
5-1	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 1	75
5-2	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 2	77
5-3	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 3	79
5-4	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 4	81
5-5	ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 5	83

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากมุมมองแนวความคิดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม ทั้งในด้านบวกและด้านลบ จึงส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งผู้วิจัยต้องการสะท้อนและแสดงออกถึงการรับรู้และการยอมรับในมิติของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงนำแนวความคิดดังกล่าวมาผสมผสานกับจินตนาการส่วนตัวของผู้วิจัยเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในเรื่อง “เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง”

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของเมือง

สังคมมนุษย์ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ คือ มีการเปลี่ยนแปลง บางสังคมเปลี่ยนแปลงช้า ขณะที่บางสังคมเปลี่ยนแปลงเร็ว ในอดีตสังคมส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ จนเกือบมองไม่ออกว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง

ดุจฤดี คงสุวรรณ์ และภัทรีพันธุ์ พันธุ (2549) กล่าวไว้ว่า ในระยะประมาณ 100 ปีที่แล้ว สังคมจำนวนหนึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากสภาพสังคมแบบโบราณกลายเป็นสังคมสมัยใหม่ ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการเปลี่ยนจากสังคมแบบเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม จากสังคมแบบชนบทมาเป็นสังคมเมือง เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงในทางที่มีสิ่งใหม่หรือเพิ่มขึ้นที่เห็นชัด ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่เป็นวัตถุสิ่งของและเทคนิควิธีการ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การขยายตัวของเมือง การสื่อสารและการคมนาคมที่สะดวกและรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าสิ่งของเครื่องเครื่องใช้และวิธีการเก่า ๆ หลายอย่างในชนบทถูกยกเลิกหรือน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด เช่น การใช้เกวียน การใช้วัวควายไถนา การใช้หมอตำแยทำคลอด เป็นต้น

หลังจากที่ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว สังคมในชนบทจึงเกิดความเปลี่ยนแปลงและกลายเป็นสังคมเมือง พื้นที่การเพาะปลูกลดลง กลับกลายเป็นพื้นที่ทำการอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย รวมถึงการพัฒนาที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว ในรูปแบบของรีสอร์ท และสนามกอล์ฟ เป็นชุมชนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ประชาชนอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมืองที่มีความเจริญ หรือเมืองหลวงอย่างกรุงเทพฯ ความเจริญแบบสมัยใหม่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในเมืองหลวงเท่านั้น แต่ได้กระจายออกไปยังปริมณฑลโดยรอบ ชุมชน

ในชนบทซึ่งแต่เดิมเคยเป็นสวนผลไม้ เคยเป็นไร่นา กลายเป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม อาคารบ้านเรือนที่เคยปลูกสร้างด้วยไม้ หลังคามุงจาก เปลี่ยนไปเป็นบ้านคอนกรีต หลังคากระเบื้องหรือวัสดุสมัยใหม่ที่ทนต่อสภาพแวดล้อม การติดต่อสื่อสารระหว่างกันก็ได้รับการพัฒนา เริ่มจากการใช้จดหมาย กลายเป็นโทรเลข โทรศัพท์ โทรศัพท์ไร้สาย ดาวเทียม E-mail ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านการคมนาคม

ในอดีตมนุษย์สัญจรด้วยการเดินเท้า เทคโนโลยีทำให้มนุษย์คิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เพื่อความสะดวกสบายของตนเอง มีการประดิษฐ์จักรยาน มอเตอร์ไซค์ รถยนต์ รถไฟฟ้า เรือ เครื่องบิน ถนนหนทางที่เคยเป็นดินลูกรังกลายเป็นถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยาง จากถนนชั้นเดียวเป็นถนนสองชั้น กระทั่งพัฒนาเป็นถนนลอยฟ้า การสร้างสะพานในอดีตเป็นไม้ท่อนเดียว ปัจจุบันเป็นสะพานไม้ที่มีความแข็งแรง จนกระทั่งเกิดการสร้างสะพานคอนกรีตหรือสะพานเหล็ก ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการพัฒนาทางศักยภาพให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ และถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนาของมนุษย์ทั้งสิ้น

การเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

วัฒนธรรมที่สำคัญของคนไทยคือการยึดเอาพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต สังคมไทยกับวัฒนธรรมไทยต่างเกื้อหนุนกันจึงยังดำรงอยู่ได้ ถึงแม้วัฒนธรรมต่างชาติจะเข้ามามีอิทธิพลอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่สามารถลบล้างประเพณีและความเชื่อในหลักพระพุทธศาสนาไปได้อย่างหมดสิ้น ยกตัวอย่างการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน มีการรับเอาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมด้านการบริโภคอาหาร การแต่งกาย หรือแม้แต่การใช้ภาษาจากชาติอื่นเข้ามา แต่เมื่อมองโดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่า คนในสังคมไทยก็ยังยึดเอาแบบแผนวัฒนธรรมเดิมมาถือปฏิบัติควบคู่กันไป เช่น การไหว้ การเคารพผู้ใหญ่ การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญ เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

สังคมไทยในอดีตเป็นเศรษฐกิจการเกษตรที่ผลิตแบบพึ่งตนเองตามธรรมชาติ หรือเศรษฐกิจพอเพียง มีอาหารการกินและปัจจัยที่จำเป็นเพียงพอต่อความต้องการ เพราะธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ประชากรมีไม่มาก แต่เมื่อประเทศไทยเริ่มเปิดประตูการค้า มีประชากรมากขึ้น มีการพัฒนาเทคโนโลยี จึงเกิดการพัฒนาประเทศเป็นแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป จากการผลิตเพื่อใช้เอง ผลิตเพื่อแลกเปลี่ยนกันเอง เป็นการผลิตเพื่อส่งออก เพื่อสร้างฐานะของตนเองให้ดีขึ้น จึงเกิดเป็นการแข่งขันเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ไม่ใช่เพียงแต่ภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังมีการแข่งขันกับต่างประเทศด้วย

การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม

มนุษย์นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมแล้ว การกระทำของมนุษย์ยังมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ในทำนองเดียวกัน สิ่งแวดล้อมทั้งหลายก็จะมีผลโดยตรงต่อความเป็น อยู่ของชีวิตมนุษย์ กล่าวได้ว่า มนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เมื่อมีการเปลี่ยน แปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งอื่นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การกระทำใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ย่อมมีผลตอบสนองต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ด้วยเสมอ

ในอดีต ประเทศไทยเคยมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีทรัพยากรสัตว์ป่า มีแหล่งน้ำสำหรับใช้อุปโภคบริโภคอย่างพอเพียง แต่เมื่อความเจริญเข้ามา การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้น มีการบุกรุกถากถางป่า โค่นต้นไม้ สัตว์ป่าลดจำนวนลงจนบางชนิดเกือบจะสูญพันธุ์ ฤดูกาลต่าง ๆ ก็คลาดเคลื่อนเปลี่ยนไปพื้นที่ป่าไม้ลดจำนวนลงและกลายเป็นพื้นที่ในการทำมาหากิน ปลูกสร้างบ้านเรือน รีสอร์ท สร้างโรงงานอุตสาหกรรม ประชาชนอพยพไปอยู่ในแหล่งที่มีความเจริญและรวมกันอยู่อย่างหนาแน่น ทำให้การคมนาคมแออัดขัดข้อง จำนวนรถมากขึ้น เกิดปัญหาด้านการจราจร มีฝุ่นละอองทั้งจากรถและโรงงานอุตสาหกรรม ขยะมูลฝอยเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดภาวะมลพิษ มนุษย์ไม่ทันได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ไม่คิดจะปลูกป่าทดแทน หรือมีการปลูกทดแทนบ้างแต่การเจริญเติบโตไม่ทันต่อความต้องการใช้ของมนุษย์ ผลที่เกิดขึ้นคือความสูญเสียและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเองก็มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดอย่างไม่หยุดยั้ง มนุษย์เปลี่ยนแปลงพื้นที่ทุ่งหญ้า พื้นที่ป่าไม้ให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัย มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม มีการเปลี่ยนแปลงชุมชนชนบทให้เป็นชุมชนเมือง มีการเปลี่ยนแปลงเมืองเล็กให้เป็นเมืองใหญ่ มีการเปลี่ยนระดับของเทคโนโลยีจากระดับหนึ่งให้ก้าวหน้าไปสู่อีกระดับหนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงการไหลของน้ำในแม่น้ำ มีการเปลี่ยนแปลงอีกมากมายที่มนุษย์ได้กระทำให้เกิดบนพื้นโลกใบนี้ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และตัวมนุษย์เองด้วย

ศิลปะและการรับรู้ทางศิลปะ

ศิลปะมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะศิลปะมีส่วนช่วยเสริมสร้างจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้น ในขณะเดียวกันก็ช่วยเสริมสร้างสติปัญญาของมนุษย์ด้วย งานศิลปะทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการทั้งด้านอารมณ์และจิตใจ ความงามของศิลปะและความรู้สึกด้านความงามจึงนับ ว่าเป็นธรรมชาติที่เกิดมากับมนุษย์ ดังนั้นจึงถือได้ว่าศิลปะกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ และ

เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศิลปะเป็นปัจจัยหนึ่งที่อยู่ควบคู่กับวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์มาตั้งแต่อดีตกาล แต่คำว่า “ศิลปะ” นั้น นับได้ว่าเป็นเรื่องยากที่จะสรุปให้แน่ชัดว่าคืออะไร อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจถึงความหมายของศิลปะได้ถูกแสดงทัศนะโดยนักปราชญ์ ศิลปิน และนักวิชาการหลายท่านเอาไว้มากมาย (สุรชาติ เกษประสิทธิ์ และสนั่น คิ้วฮก, 2542, หน้า 7-8) ซึ่งกล่าวโดยสังเขปได้ ดังนี้

ศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การให้ความหมายนี้เกิดขึ้นในช่วงประมาณ 300-450 ปี ก่อนคริสตกาล หรือสมัยกรีกในยุคคลาสสิค จัดได้ว่าเป็นความหมายที่กว้างมาก

ศิลปะ คือ การเลียนแบบธรรมชาติ ความหมายนี้นิยามโดยนักปราชญ์ชาวกรีกชื่อ “เพลโต้” (Plato) โดยเขากล่าวว่า ธรรมชาติเป็นต้นแบบสำคัญต่องานศิลปะ และเป็นแหล่งวิทยาการความรู้อันสำคัญต่อมนุษยชาติ เพื่อการดำรงชีพอย่างมีคุณค่าต่อไป

ศิลปะ คือ การเป็นตัวแทนของแก่นสารของสิ่งต่าง ๆ เป็นคำนิยามโดย “อริสโตเติล” (Aristotle) ซึ่งเป็นนักปราชญ์ชาวกรีกและเป็นลูกศิษย์ของเพลโต้ อริสโตเติลกล่าวว่า ศิลปินสร้างงานศิลปะโดยเลียนแบบรูปทรงจากธรรมชาติ เพื่อแสดงสาระสำคัญที่มีอยู่ในสิ่งต่าง ๆ มากกว่าการเลียนแบบรูปร่างหรือรูปทรงภายนอกของสิ่งนั้น ๆ

ศิลปะ คือ ความงาม ซึ่งความงามนับเป็นพื้นฐานขั้นต้นของศิลปะ ความงามมักปรากฏในลักษณะของความรู้สึก โดยมีหลัก 3 ด้าน คือ ด้านบวก หรือเรียกกันว่า “สุขนาฏกรรม” (Comedy) ส่วนด้านลบ หรือเรียกว่า “โศกสลด” (Tragedy) เช่น ความน่าเกลียด ความน่ากลัว ความกดดัน และความลี้ลับ และสุดท้ายด้านที่สร้างความน่าทึ่ง น่าอึ้ง หรือความประหลาดใจ (Sublime) ความงามในด้านต่าง ๆ นี้มักเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานหรือศิลปิน ใช้ถ่ายทอดออกมาในงานศิลปะนั้น ๆ

ศิลปะ คือ ภาษาหรือสื่อสากลที่ใช้ติดต่อกันระหว่างมนุษย์ หรือการสื่อความหมายผ่านเทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้ผลงานศิลปะสามารถสื่อความหมายไปยังผู้ดูได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ศิลปะ คือ การถ่ายทอดหรือการแสดงออกทางความรู้สึกเป็นรูปทรงในรูปของผลงาน ซึ่งการแสดงออกถึงนั้นหมายถึงส่วนที่อยู่ภายในของชีวิตและจิตใจ อาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวศิลปินเอง ของชุมชน ของสังคม ของเชื้อชาติ หรือขยายกว้างไกลไปถึงความเป็นมนุษยชาติโดยรวม หรืออาจกล่าวได้ว่า ศิลปะเป็นการแสดงออกเกี่ยวกับความศรัทธา ความเชื่อของแต่ละบุคคลหรือสังคมตามแต่ละสมัย

ศิลปะ คือ การแสดงออกทางบุคลิกภาพเด่นหรือทักษะความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน

ศิลปะ คือ ความสมปรารถนา แนวคิดนี้มาจากนักจิตวิทยาชาวออสเตรเลียที่ชื่อ “ซิกมันด์ ฟรอยด์” (Sigmund Freud) โดยกล่าวว่า ความฝันและงานศิลปะล้วนเป็นการแสดงออกตามความปรารถนาที่ถูกเก็บกดเอาไว้ภายในจิตใต้สำนึก (Unconscious) ซึ่งในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้ในชีวิตจริง งานศิลปะแบบลัทธิเหนือความจริงหรือแบบเหนือจริง (Sur-realism) เป็นตัวอย่างหนึ่งของผลงานที่แสดงออกตามแนวคิดนี้

ศิลปะ คือ ความชำนาญในการลำดับประสบการณ์ และถ่ายทอดตามจินตนาการให้เป็นวัตถุที่มีสุนทรียภาพ

จากการให้ความหมายของคำว่า “ศิลปะ” ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ศิลปะคือผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ เพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความหมายตามประสบการณ์ ความชำนาญ และทักษะของแต่ละคน เพื่อให้เกิดความงามและตอบสนองความพึงพอใจของมนุษย์

ประเภทของงานศิลปะ

ธวัชชานนท์ ตาไธสง (2546, หน้า 21) ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วิจิตรศิลป์ (Fine arts) และประยุกต์ศิลป์ (Applied arts)

1. วิจิตรศิลป์

วิจิตรศิลป์ คือ ศิลปะที่มุ่งเน้นการแสดงออกซึ่งความงาม การให้อารมณ์ความรู้สึกในแง่มุมต่าง ๆ เป็นคุณค่าสำคัญ งานวิจิตรศิลป์นั้นอาจคำนึงถึงการใช้ประโยชน์บ้าง แต่มักมุ่งเน้นความประณีตในการสร้างสรรค์ บางครั้งอาจมีความวิจิตรบรรจง หรูหราเกินประโยชน์ใช้สอย ซึ่งบางครั้งอาจเรียกว่า “ประณีตศิลป์” ประกอบด้วย จิตรกรรม (Painting) ประติมากรรม (Sculpture) สถาปัตยกรรม (Architecture) วรรณกรรม (Literature) ศิลปะการแสดง (Performing art) และดนตรี (Music)

2. ประยุกต์ศิลป์

ประยุกต์ศิลป์เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน และมีความงามให้เกิดความรื่นรมย์ไปพร้อม ๆ กัน งานประยุกต์ศิลป์สามารถจำแนกได้หลายประเภท ได้แก่ หัตถศิลป์ (Manual art) อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial art) หรืองานออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product design) การออกแบบสื่อสาร (Communication design) ศิลปะภาพถ่าย (Photography) และสถาปัตยกรรม (Architecture)

ศิลปะสื่อผสม

ศิลปะสื่อผสม (Mixed media art) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสม เป็นงานวิจิตรศิลป์ที่ผสมผสานสื่อหลาย ๆ ประเภทเข้าด้วยกัน ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรืองานวาดเส้น ศิลปะสื่อผสมอาจมี 2 ลักษณะ เป็น 2 มิติ หรือ 3 มิติ ก็ได้ (โอเคเนชั่น, 2551)

ปัจจุบันการถ่ายทอดสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ไม่จำกัดอยู่กับการแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการผสมกันทั้งการวาดเขียน การระบายสี การพิมพ์ ประติมากรรม รวมทั้งการผสมผสานทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น วิดี โอ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และวัสดุที่รองรับผลงานอาจไม่ใช่บนพื้นกระดาษ ผ้าใบ หรือเป็นรูปทรง 3 มิติ ธรรมดา อาจจะปรากฏอยู่บนสถาปัตยกรรม หรือภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา หรือบนสื่อใหม่ ๆ ที่มีการพัฒนาตลอดเวลา

รณภพ เตชะวงศ์ (2555) กล่าวว่า สื่อผสมในงานศิลปะร่วมสมัยของประเทศไทยเริ่มต้นมีให้เห็นครั้งแรก ๆ ในผลงานของเกียรติศักดิ์ ชานนนารถ เมื่อปี พ.ศ. 2512 จากนั้นในปี พ.ศ. 2520 กมล ทัศนาญชลี ได้นำผลงานที่สร้างขึ้นในระยะเวลา 10 ปี ขณะอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกากลับมาแสดงที่ หอศิลป์แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร โดยเป็นผลงาน ภาพพิมพ์เทคนิคผสม

ภาพที่ 2-1 “คู่รักโมนาลิซ่าและแวนก๊อก” ผลงานสื่อผสมของกมล ทัศนาญชลี (www.rama9art.org)

ความนิยมในการนำวัสดุมาทำงานศิลปะแพร่หลายมากขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2524 ในการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 27 คณะกรรมการได้บรรจุผลงานประเภทสื่อประสม

เข้าไปในการประกวด และให้คำจำกัดความว่า “ประเภทสื่อประสม (Mixed media)” ได้แก่ ผลงานซึ่งต้องใช้สื่อตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไปผสมกัน ทำให้เกิดผลงานรูปแบบใหม่ ๆ มากขึ้น มีการผสมผสานกันของวัสดุหลายชนิด เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้เทคนิคเดิมๆ และมีเทคนิคการสร้างงานใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสาร การรับรู้ข่าวสารที่ทันสมัย รวดเร็ว และมีอิสระ ส่งผลให้ผลงานศิลปะในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา ได้พัฒนารูปแบบขึ้นตามลำดับ มีศิลปินจำนวนมากเริ่มทดลองใช้วัสดุกับงานศิลปะของตน เช่น นำวัสดุจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งธรรมชาติ จากท้องถิ่น จากการผลิตในอุตสาหกรรม รวมทั้งวัสดุที่มนุษย์สร้างขึ้น มาสร้างสรรค์ผลงาน อย่างอิสระ พัฒนาไปสู่รูปแบบศิลปะประเภทแนวความคิดและศิลปะประเภทการจัดวาง รวมถึงพัฒนาผลงานให้มีทั้งภาพ เสียง และกลิ่น แสดงให้เห็นการพัฒนาและความก้าวหน้าของผลงานศิลปกรรมประเภทสื่อประสม

ศิลปินไทยที่สร้างสรรค์งานศิลปะประเภทสื่อผสมในมีหลายท่าน เช่น กมล ทัศนาญชลี อภินันท์ โปษยานนท์ ถาวร โกอุดมวิทย์ รุ่ง ธีระพิจิตร พิษณุ สุภนิมิต กมล เผ่าสวัสดิ์ วันเจริญ จ่าปะคัง ธรรมศักดิ์ บุญเชิด นนทศักดิ์ ปาณะสารทูล มณเฑียร บุญมา เป็นต้น (ทวีเกียรติ ไชยยงยศ, 2553)

อิทธิพลที่มีผลต่อการวิจัย

1. อิทธิพลจากธรรมชาติ

แรงบันดาลใจอย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สร้างงานศิลปะขึ้นมาคือธรรมชาติ ดังนั้น ธรรมชาติจึงถือว่าเป็นบ่อเกิดของงานศิลปะ ซึ่งกระบวนการในการสร้างสรรค์งานศิลปะนั้น นอกจากอารมณ์สะเทือนใจซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แล้ว การแสดงออก (Expression) จึงถือว่าเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการสร้างสรรค์งานศิลปะ

การสร้างงานศิลปะเป็นการถอดแบบออกมาจากธรรมชาติอย่างชัดเจน และแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ที่ศิลปินเข้าใจและต้องการแสดงออกถึงธรรมชาติ นับเป็นจุดกำเนิดแห่งแรงบันดาลใจที่มีทั้งเรื่องราว ข้อมูล ความงามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แม้กระทั่งปรากฏการณ์ของสรรพสิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสัมพันธ์กับการสร้างงานศิลปะ

เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะที่ได้แนวความคิดมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยจะเห็นได้ว่าสังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่มีความอบอุ่น เรียบง่าย มีความสงบ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมือนในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะใน

สังคมเมืองที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วิถีชีวิตและสภาพจิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มนุษย์ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับสภาพการดำรงชีวิตมาโดยตลอด

2. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมของสังคมเมือง

ในย่านชานเมืองหรือในชนบท ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นสิ่งหล่อหลอมจิตใจให้เกิดสุนทรียภาพ แต่ผู้วิจัยดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมเมืองตั้งแต่เด็ก ได้เห็นวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งในด้านบวกและด้านลบ วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมเดิม ๆ เปลี่ยนแปลงไป ถูกแทนที่ด้วยสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่งก็คือสิ่งปลูกสร้างในเมือง ความเจริญก้าวหน้าที่เกิดจากวิวัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความเป็นเมืองอุตสาหกรรมและความเจริญรุ่งเรืองทางวัตถุ กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น การเพิ่มของจำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม ความเสื่อมโทรมในตัวเมือง รวมไปถึงปัจจัยด้านการคมนาคม

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมก็ไม่อาจหลีกพ้นจากปรากฏการณ์นี้ได้ จึงนำการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยสะท้อนออกมาในมุมมองและแนวความคิดส่วนตัวของผู้วิจัยเอง

3. อิทธิพลจากงานศิลปะของศิลปิน

ผู้วิจัยมีความสนใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยใช้เทคนิคสื่อผสมเป็นอย่างมาก เนื่องจากการสร้างงานประเภทนี้ทำให้ได้ใช้วัสดุหลาย ๆ ชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่จะสื่อออกมาให้เห็นถึงความรู้สึกในงานศิลปะ สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองใหม่ ๆ ซึ่งแฝงไปด้วยความตั้งใจของศิลปินที่ต้องการจะสื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างวัตถุที่พบเห็นจากประสบการณ์ส่วนตัว และชิ้นงานศิลปะที่ถูกจัดองค์ประกอบให้มีความสวยงาม ลงตัว ทำให้ผู้ชมเกิดจินตนาการได้ไม่ยาก ผลงานของศิลปินที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่ ศาสตราจารย์กมล ทัศนาญชลี ศาสตราจารย์เดชา วราชุน และศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี ผลงานสื่อผสมของศิลปินทั้ง 3 ท่านนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความประทับใจมากเป็นพิเศษ และทำให้เกิดแรงบันดาลใจมากขึ้น ทำให้ค้นพบตัวเองและสามารถพัฒนาผลงานที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยมิได้มีเจตนาต้องการที่จะลอกเลียนแบบของศิลปะดังกล่าว

ดร. กมล ทัศนาญชลี ศิลปินแห่งชาติ เป็นศิลปินคนสำคัญและเป็นศิลปินดีเด่นด้านจิตรกรรมและสื่อผสมร่วมสมัยของไทยที่ได้รับการยอมรับและยกย่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปัจจุบันยังคงสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เผยแพร่ผลงานศิลปะ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่อนุชนรุ่นหลังได้เป็นอย่างดี ท่านได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรมและสื่อผสม) ประจำปี พ.ศ. 2540 นอกจากนี้ยังเป็นศิลปินที่อุทิศตนให้กับการสร้างสรรค์

งานศิลปะอย่างต่อเนื่องและพัฒนาผลงานศิลปะร่วมสมัยตลอดเวลา จนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้นำคนสำคัญของวงการศิลปะร่วมสมัยของไทย และมีบทบาทสำคัญยิ่งในเรื่องการเผยแพร่ผลงานศิลปะไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จนได้ชื่อว่าเป็นศิลปินสองซีกโลก

ผลงานของ ดร. กมล ทัศนาญชลี เป็นงานนามธรรมและกึ่งนามธรรมที่แสดงตัวตนผ่านร่องรอยของกระบวนการแสดงออกในวิธีการที่หลากหลายผสมผสานกัน มีการแสดงออกอย่างอิสระ แสดงตัวตนผ่านร่องรอยที่ปรากฏ ซึ่งไม่ใช่แสดงเพียงแต่เสรีภาพทางความคิดและการกระทำเท่านั้น แต่ยังสื่อถึงเสรีภาพทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงสู่ชีวิตและธรรมชาติอีกด้วย

ภาพที่ 2-2 “ลูกคิด 1” ผลงานสื่อผสมของกมล ทัศนาญชลี (www.weekendhobby.com)

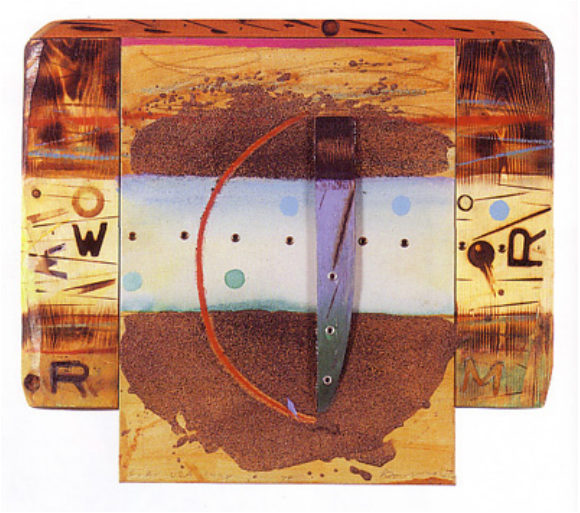

ภาพที่ 2-3 “Skywalker” ผลงานสื่อผสมของกมล ทัศนาญชลี (www.wikiwand.com)

ศาสตราจารย์เดชา วราชุน เป็นศิลปินที่ทุ่มเทในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมาโดยตลอด การสร้างสรรค์ผลงานในระยะแรกเป็นการใช้รูปทรงที่เรียบง่ายน้อยชิ้น รูปทรงเรขาคณิตแสดงถึงความนิ่งสงบเป็นสิ่งแทนของวัตถุและรูปทรงอินทรีย์ แสดงความเคลื่อนไหวของชีวิตโดยการใช้เทคนิคภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน ผลงานได้รับรางวัลจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้งจนได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินชั้นเยี่ยมสาขาภาพพิมพ์ในปี พ.ศ. 2525 ต่อมาท่านได้เปลี่ยนแนวความคิดจากงานภาพพิมพ์มาเป็นงานสื่อผสม เพื่อต้องการแสดงออกทางความคิดและความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าขึ้น ผลงานสื่อผสมดังกล่าวเป็นผลงานที่โดดเด่นเป็นตัวของตัวเอง โดยการค้นพบเทคนิคการสร้างพื้นผิวบนทองแดงที่ไม่เคยมีศิลปินท่านใดทำมาก่อน ทำให้ได้รับรางวัลดีเด่นจากพิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยลาสเวกัส ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี พ.ศ. 2547 นอกจากนั้นยังเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ โดยสร้างสถานที่ทำงานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะแก่นักศึกษา จนได้รับคัดเลือกให้เป็นอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติของประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย สาขามนุษย์ศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ นับได้ว่าเป็นศิลปินและอาจารย์สอนศิลปะที่มีความมุ่งมั่นต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ และมีคุณูปการต่อวงการศิลปะเป็นอย่างยิ่ง

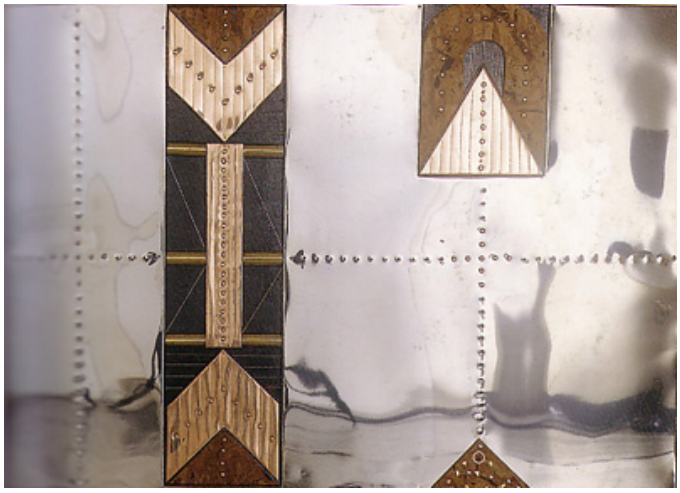

ภาพที่ 2-4 “ภาพสะท้อน” ผลงานสื่อผสมของเดชา วราชุน (http://finearts.pn.psu.ac.th/)

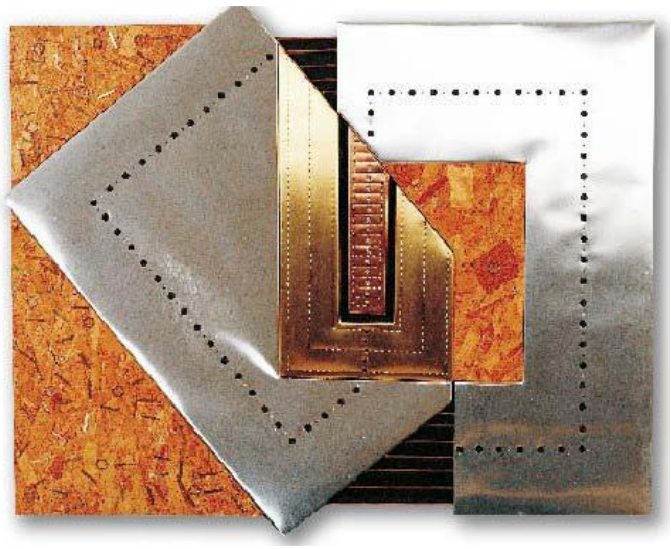

ภาพที่ 2-5 “การสะท้อน หมายเลข 10” ผลงานสื่อผสมของเดชา วราชุน (www.rama9art.org)

ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี เป็นศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในแนวศิลปะสื่อผสมและศิลปะแนวจัดวาง เป็นผู้ผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนด้านศิลปะร่วมสมัยในระดับนานาชาติ โดยการนำเอาผลงานของศิลปินไทยออกสู่สายตาชาวโลกในโครงการต่าง ๆ และเป็นผู้ดำเนินการโครงการจัดสร้างหอศิลป์สนามจันทร์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมผลงานศิลปกรรมชิ้นสำคัญของประเทศไทย และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านศิลปะร่วมสมัยในด้านวิชาการศิลป์

ผลงานศิลปะร่วมสมัยของศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี มีพลังแห่งความเข้าใจที่อิสระจากวัสดุและสิ่งของที่ศิลปินเลือกสรรมาจัดวาง ผู้ชมจะค่อย ๆ เกิดความซาบซึ้งผ่านการรู้สึกต่องานที่แสดงด้วยตนเองโดยปราศจากการตีความและชี้นำของศิลปิน การสร้างงานศิลปะนามธรรมด้วยวัสดุสื่อผสมคือจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี ใช้วัสดุหลากชนิดประกอบกัน ยึดติดกัน และตอกเจาะให้เกิดรู จุด และรูปทรงต่าง ๆ ทำให้ผลงานของท่านมีความงามและสนุกสนานในรสชาติแบบโลกสมัยใหม่

ภาพที่ 2-6 “ธรรมชาติเปลี่ยน No. 4” ผลงานสื่อผสมของวิโชค มุกดามณี
(http://www.bloggang.com)

ภาพที่ 2-7 “เรื่องราวของช้าง” ผลงานสื่อผสมของวิโชค มุกดามณี
(http://www.weekendhobby.com)

ภูมิหลังของงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมของผู้วิจัยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากสังคมเมือง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ วิวัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยน แปลงและเกิดการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นประสบการณ์ส่วนตัวที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องมาจนถึงปัจจุบัน

1. ผลงานศิลปะสื่อผสม พ.ศ. 2553

1.1 ชื่อผลงาน “บ้าน” ขนาด 53 x 77 เซนติเมตร เป็นผลงานศิลปะสื่อผสมจากกระดาษและโลหะชุบสีที่ตกแต่งเพิ่มเติมแสงเงาด้วยสเปรย์โทนสีเทาซึ่งให้ความรู้สึกหม่นหมองเศร้า ท้อแท้ หดหู่ แลดูเก่า มีแนวความคิดจากการมองเห็นสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเอง ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความเป็นอยู่แออัดหนาแน่น อาคารบ้านเรือนบริเวณใกล้เคียงมีสภาพชำรุดทรุดโทรมและเสื่อมสภาพตามกาลเวลา

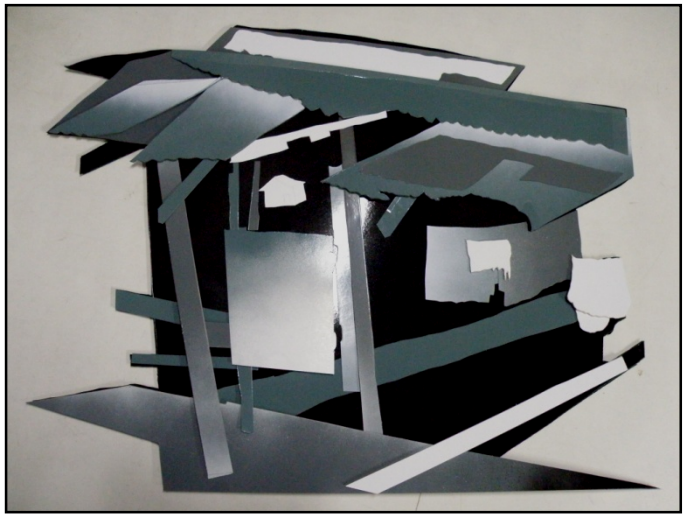

ภาพที่ 2-8 ผลงานสื่อผสม “บ้าน” (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2553)

1.2 ชื่อผลงาน “โครงสร้าง” ขนาด 56 x 70 เซนติเมตร เป็นผลงานศิลปะสื่อผสมที่ได้รับการต่อยอดแนวความคิดจากผลงานสื่อผสม “บ้าน” โดยผู้วิจัยใช้อลูมิเนียม โลหะ เหล็ก และทองแดง นำมาจัดวางองค์ประกอบให้มีมิติ ทับซ้อนกัน รวมทั้งสร้างร่องรอยบนพื้นผิววัสดุเพื่อให้เกิดความแตกต่าง สะท้อนให้เห็นวิวัฒนาการของการนำวัสดุมาใช้ในการสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนที่อยู่ในยุคแห่งการพัฒนา

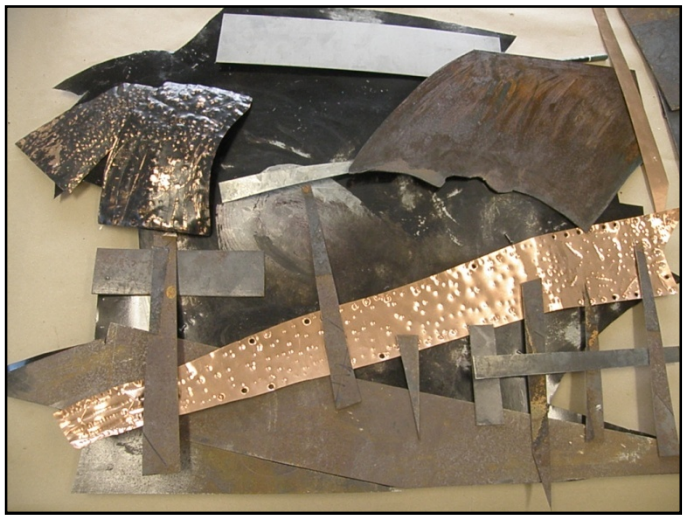

ภาพที่ 2-9 ผลงานสื่อผสม “โครงสร้าง” (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2553)

2. ผลงานศิลปะสื่อผสม พ.ศ. 2554

2.1 ชื่อผลงาน “เมืองแห่งแสงสี” ขนาด 56 x 86 เซนติเมตร เป็นผลงานศิลปะสื่อผสมที่เกิดจากการหล่อเรซิ่นและตกแต่งด้วยโลหะเส้น ทองแดง ทองเหลือง และอลูมิเนียม สื่อถึงแนวความคิดจากการทัศนคติในแง่บวกของผู้วิจัยที่ได้พบเห็นวิวัฒนาการล้ำสมัยที่ผสมผสานกับความศิวิไลซ์ของสถาปัตยกรรมยุคใหม่ได้อย่างลงตัว สะท้อนการเจริญเติบโตของสังคมเมือง ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ดึงดูดความสนใจของผู้คน มีสิ่งใหม่ที่สวยงาม ทันสมัย และน่าตื่นตาตื่นใจอยู่ตลอดเวลา

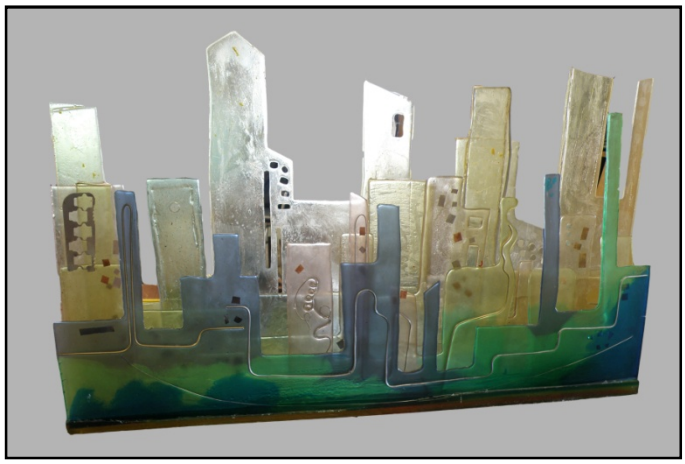

ภาพที่ 2-10 ผลงานสื่อผสม “เมืองแห่งแสงสี” (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2554)

2.2 ชื่อผลงาน “มิติใหม่” ขนาด 40 x 75 เซนติเมตร เป็นผลงานศิลปะสื่อผสม ที่เกิดจากเรซิ่นและไม้ที่นำมาประสานเชื่อมต่อกันให้มีลักษณะเป็นเมืองในมิติใหม่ สะท้อนถึงภาวะสังคมปัจจุบันซึ่งจำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์ต่างให้ความสำคัญกับวัตถุ เห็นแก่ความสะดวกสบายจนเกิดความเคยชิน และลืมไปว่าการได้มาซึ่งสิ่งหนึ่ง อาจจะต้องสูญเสียสิ่งที่สำคัญที่สุดไปโดยที่ไม่ทันระวังตัว

ภาพที่ 2-11 ผลงานสื่อผสม “มิติใหม่” (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2554)

3. ผลงานศิลปะสื่อผสม พ.ศ. 2555

3.1 ชื่อผลงาน “การเปลี่ยนแปลง 1” ขนาด 40 x 70 เซนติเมตร สร้างจากไม้ อลูมิเนียม ทองแดง เรซิ่น และโลหะเส้น นำมาจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์กัน สะท้อนถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนา ซึ่งความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ค่อย ๆ แทรกซึมเข้าสู่การดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างช้า ๆ

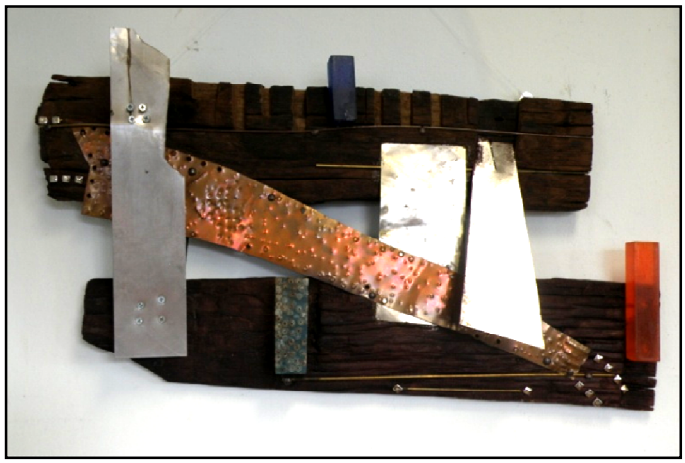

ภาพที่ 2-12 ผลงานสื่อผสม “การเปลี่ยนแปลง 1” (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2555)

3.2 ชื่อผลงาน “การเปลี่ยนแปลง 2” ขนาด 70 x 130 เซนติเมตร สร้างจากไม้ อลูมิเนียม สังกะสี เรซิ่น โลหะเส้น และตกแต่งด้วยน็อตสีเงิน ผู้วิจัยตัดแผ่นสังกะสีให้มีลักษณะเป็นตึกเรียงติดกัน ขัดเงา และนำมาประกอบกับไม้ จัดองค์ประกอบเพิ่มเติมและตกแต่งจนมีความครบถ้วนสมบูรณ์ สะท้อนถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแทรกซึมเข้าไปในธรรมชาติ ทำให้สภาพแวดล้อมบางส่วนเกิดความสูญเสีย สังคมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีความเจริญก้าวหน้าเข้ามาแทนที่

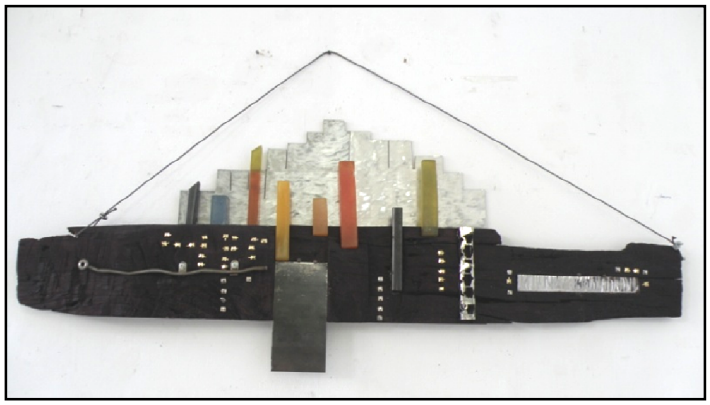

ภาพที่ 2-13 ผลงานสื่อผสม “การเปลี่ยนแปลง 2” (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2555)

จากความชื่นชอบผลงานสร้างสรรค์ในแนวเทคนิคสื่อผสมของศิลปินหลาย ๆ ท่าน ประกอบกับภูมิหลังของการสร้างสรรค์ผลงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

โดยได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ของตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดจากธรรมชาติและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ค่อย ๆ แทรกซึมเข้าสู่วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างช้า ๆ นำมาซึ่งทัศนคติและความรู้สึกที่มีต่อชุมชนเมืองที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงต้องการสะท้อนและแสดงออกถึงความรู้สึกนั้น ๆ เป็นผลงานศิลปะสื่อผสมในมุมมองเฉพาะตัวด้วยกระบวนการทางศิลปะ เพื่อต่อยอดแนวความคิดเดิม และพัฒนาผลงานให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องกันต่อไปในอนาคต

บทที่ 3
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ในสังคมสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัว เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการหมุนเวียนไปอย่างรวดเร็วจนผู้คนไม่ทันได้ตระหนัก และรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นภายใต้ภาพลักษณ์ที่สวยงามจนไม่อาจบรรยายได้ เรื่องราวเหล่านี้นำมาซึ่งแรงบันดาลใจและความรู้สึกของผู้วิจัยที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงของชุมชนสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และได้กลายมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในหัวข้อ เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ที่มาแห่งแรงบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์
2. การกำหนดแนวความคิด
3. การออกแบบและสร้างภาพร่าง
4. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม

วิเคราะห์ที่มาแห่งแรงบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำธรรมชาติเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติมาตั้งแต่อดีต ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย หรือยารักษาโรค นอกจากนี้มนุษย์ยังเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเองทั้งหมด เมื่อมีการพัฒนา ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ จึงเกิดขึ้น สังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมืองที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา มนุษย์จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และต้องผสมผสานความสอดคล้องตามวิถีแห่งการดำรงชีวิตให้ดำเนินต่อไป

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่มีความใกล้ชิดและผูกพันกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ตลอดจนอาคารบ้านเรือนที่มีการปลูกสร้างอย่างเรียบง่ายจากวัสดุต่าง ๆ เช่น ไม้ สังกะสี กระเบื้อง ฯลฯ มาประกอบกันเป็นอาคารบ้านเรือนอยู่ในเขตชุมชนชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้ชีวิตอยู่ ณ ที่แห่งนี้ตั้งแต่เข้าเรียนที่ “วิทยาลัยช่างศิลป ลาดกระบัง” เนื่องจากต้องพักอาศัยและคลุกคลีอยู่ในชุมชนแห่งนี้เป็นเวลาหลายปีจนจบการศึกษา จึงเกิดความผูกพันและประทับใจในสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น และเนื่องจากปัจจุบันผู้วิจัยพักอาศัยอยู่ในย่านใจกลางเมืองของกรุงเทพมหานคร มีการเดินทาง ระหว่างชุมชนเมืองไปยังชุมชนชานเมืองเป็นประจำทุกวัน

ช่วงเวลาที่ผ่านมาหลายสิบปีตั้งแต่เริ่มเรียนจนจบการศึกษา และได้มีโอกาสกลับมาทำงานที่ “วิทยาลัยช่างศิลป ลาดกระบัง” อีกครั้ง ทำให้ผู้วิจัยได้พบเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งหมด ซึ่งดูเหมือนว่ากำลังจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ภาพที่ 3-1 การสร้างบ้านเรือนอยู่กันอย่างแออัดในชุมชน (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2555)

ภาพที่ 3-2 วัสดุที่ใช้สร้างบ้านในอดีต (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2555)

ภาพที่ 3-3 การต่อเติมสิ่งต่าง ๆ บริเวณบ้านเพื่อปรับตัวในการดำรงชีวิต (ณรงค์ แสงสวัสดิ์, 2555)

ภาพที่ 3-4 การเปลี่ยนแปลงลักษณะที่อยู่อาศัยของคนในสังคม (www.dpt.go.th)

ภาพที่ 3-5 วิวัฒนาการของเทคโนโลยีทำให้มีการนำวัสดุสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น
(www.skyscrapercity.com)

ผู้วิจัยได้มองเห็นและชื่นชอบในบรรยากาศและรูปแบบการสร้างอาคารบ้านเรือนด้วยวัสดุธรรมชาติแบบเก่า ๆ เรียบง่าย พิถีพิถัน สวยงาม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในตัวเอง ซึ่งปัจจุบันในสังคมเมืองนับว่าหาดูได้ยาก เว้นเสียแต่ว่าจะเป็นสังคมชนบทที่ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังเข้าไม่ถึง แต่เมื่อมีการพัฒนา ความทันสมัยจึงเกิดขึ้น ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้วัสดุสมัยใหม่ที่น่าตื่นตาตื่นใจ มีความสวยงามแปลกตา ไม่ใช่แต่เฉพาะอาคารบ้านเรือนเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป สาธารณูปโภค การสื่อสารโทรคมนาคม หรือสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ก็ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่หยุดยั้ง แต่เมื่อเวลาผ่านไป สิ่งเหล่านี้ก็ค่อย ๆ เกิดความเสื่อมโทรม ล้าสมัย และไม่เป็นที่นิยม ในขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาสิ่งใหม่เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ และเกิดการเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนเป็นวัฏจักร ช้าบ้าง เร็วบ้าง มีแบบแผนบ้าง ไม่มีแบบแผนบ้าง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือต่อต้านวิวัฒนาการของสิ่งต่าง ๆ ได้ หากแต่ต้องรู้จักยอมรับและปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การกำหนดแนวความคิด

จากแรงบันดาลใจที่กล่าวมาข้างต้น ความรู้สึกที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว การพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับทัศนคติและแง่มุมของแนวความคิดล้วนก่อให้เกิดจินตนาการที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมเรื่อง เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง โดยนำเอาประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้พบเจอในชีวิตประจำวันทั้งทางตรงและทางอ้อมมาถ่ายทอดความรู้สึกของผู้วิจัย โดยสะท้อนออกมาในมุมมองเฉพาะตัวด้วยกระบวนการทางศิลปะผ่านการสื่อความหมายจากพื้นผิวของวัสดุและการผสมผสานระหว่างวัสดุดั้งเดิมและวัสดุสมัยใหม่เข้าด้วยกัน เช่น ไม้และเครื่องจักสาน มีพื้นผิวธรรมชาติและลวดลายที่สวยงาม คงไว้ซึ่งวิถีชนบทและภูมิปัญญาชาวบ้าน ส่วนวัสดุสมัยใหม่ เช่น โลหะ เหล็ก อลูมิเนียม ทองเหลือง ทองแดง มีคุณสมบัติโดดเด่นในตัวเอง มีความมันวาว โปร่งใส ทึบตัน เรียบ ละเอียด และหยาบ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและสร้างให้เกิดจินตนาการได้หลายแง่มุม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สร้างร่อยรอยเพิ่มเติมบนพื้นผิวของวัสดุดังกล่าว เพื่อสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการพัฒนาผลงานให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องกับแนวความคิด มีการจัดองค์ประกอบของผลงานให้สนองตามความรู้สึกผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน

การออกแบบและสร้างภาพร่าง

ภายใต้กรอบแนวคิด เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเมือง และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการสร้างภาพร่างโดยใช้จินตนาการส่วนตัว ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานและการแสดงออกตามความรู้สึก

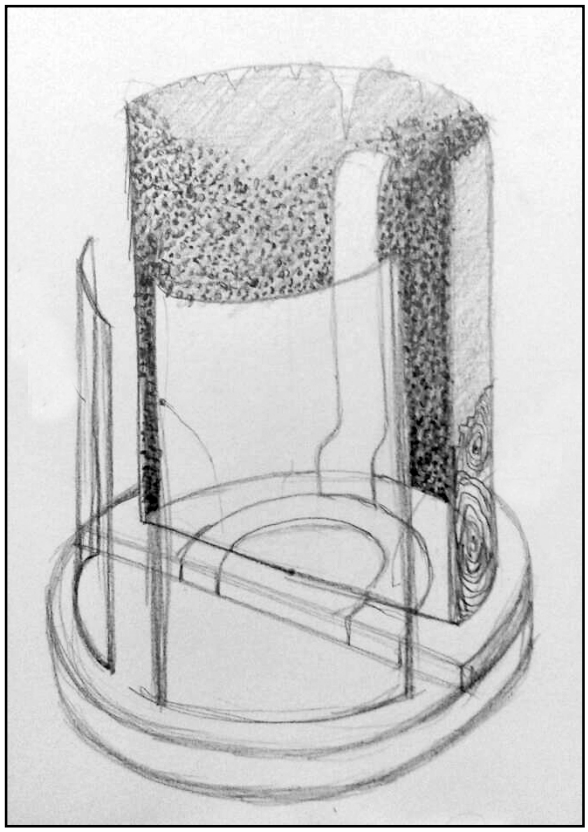

ภาพที่ 3-6 ภาพร่างต้นแบบที่ 1

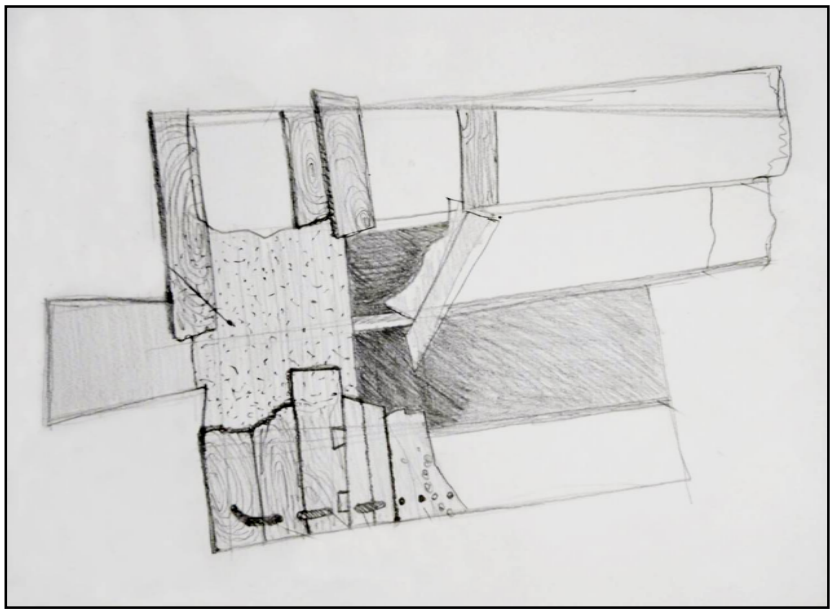

ภาพที่ 3-7 ภาพร่างต้นแบบที่ 2

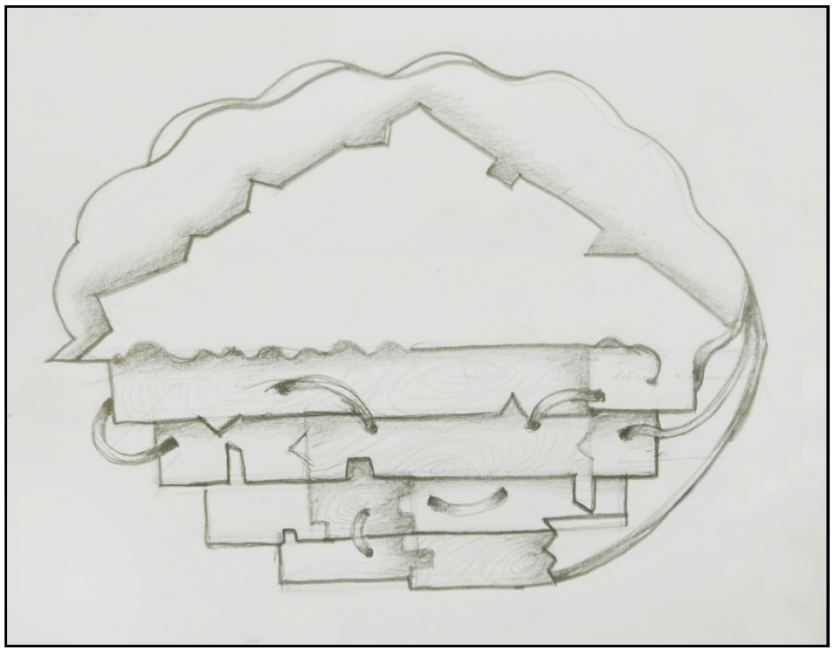

ภาพที่ 3-8 ภาพร่างต้นแบบที่ 3

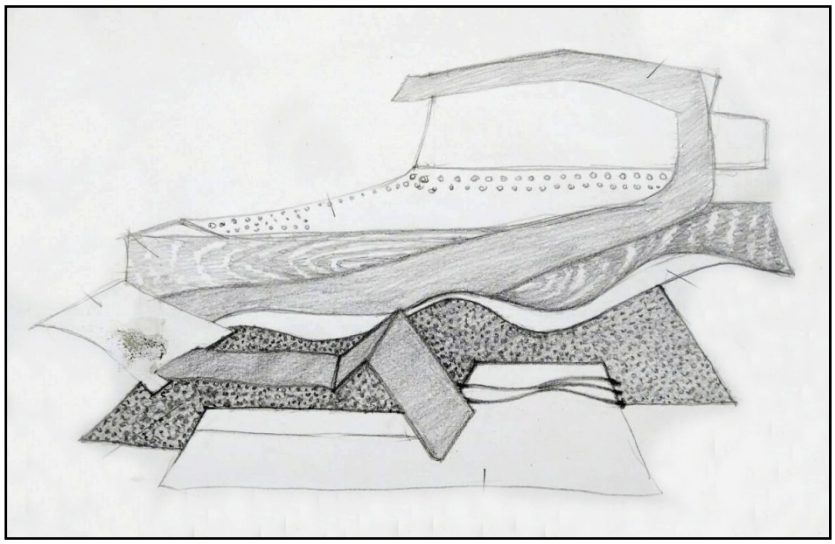

ภาพที่ 3-9 ภาพร่างต้นแบบที่ 4

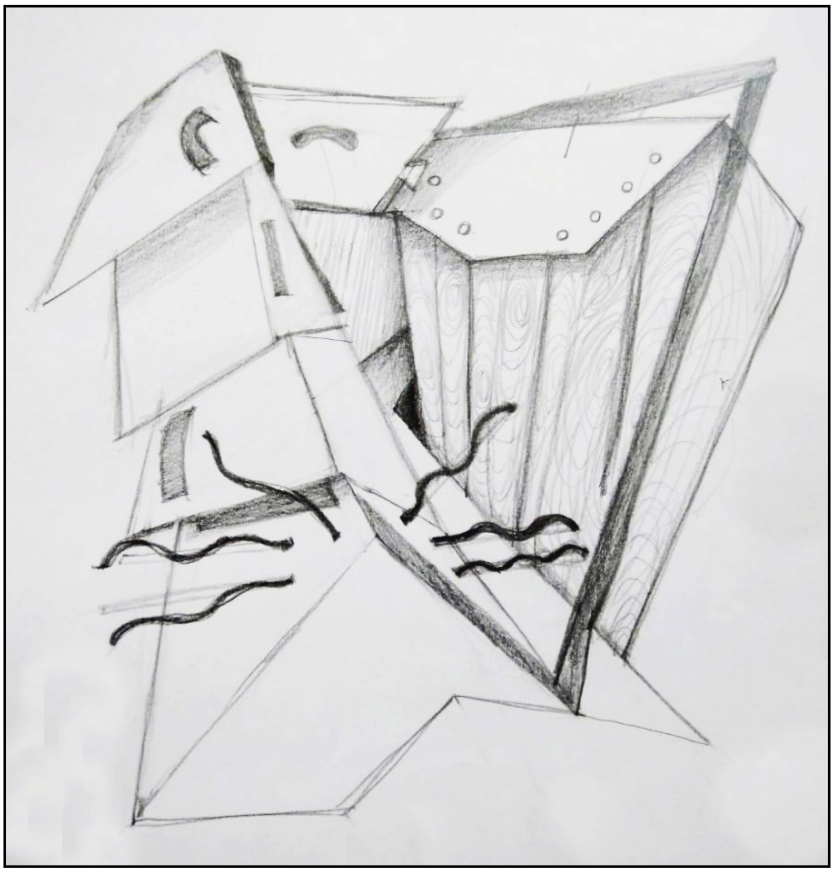

ภาพที่ 3-10 ภาพร่างต้นแบบที่ 5

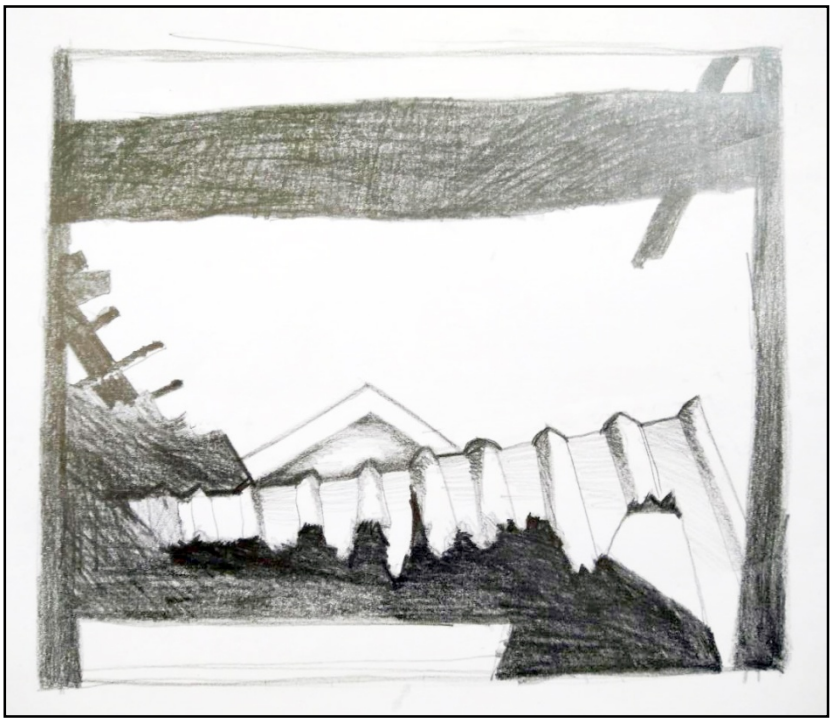

ภาพที่ 3-11 ภาพร่างต้นแบบที่ 6

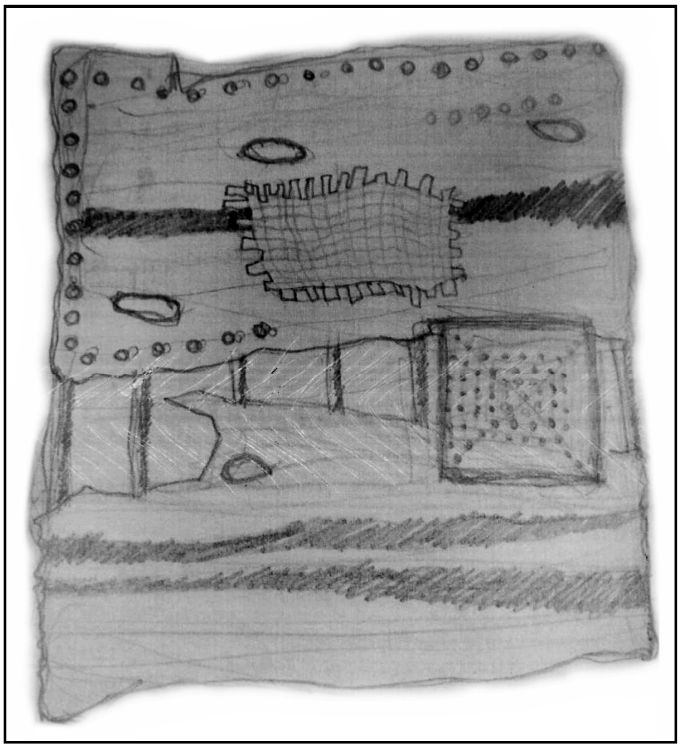

ภาพที่ 3-12 ภาพร่างต้นแบบที่ 7

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 3-13 ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 1

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 1 ผู้วิจัยต้องการแสดงความรู้สึกถึงภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตในชนบทที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปเพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังคืบคลานเข้ามาและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทั้งในด้านบวกและด้านลบ

นำภาพร่างมาขยายเป็นผลงานจริง วางแผนการทำงานโดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบและรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องกับแนวความคิด ซึ่งมีการนำเครื่องจักสานมาวางเป็นพื้นหลังและสร้างเป็นเนื้อหาหลักในตัวผลงาน เพื่อสื่อความหมายถึงภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตในชนบท ถูกสอดแทรกทับซ้อนด้วยโลหะ อลูมิเนียม ทองเหลือง ทองแดง ซึ่งวัสดุสมัยใหม่เหล่านี้มีความมันวาว ให้ความรู้สึกถึงสิ่งที่น่าสนใจและสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งใหม่ที่มีสีสันน่าสนุกตื่นเต้น วัสดุบางชิ้นถูกสร้างให้เกิดร่องรอยบนพื้นผิวและตกแต่งสีเพิ่มเติมเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2

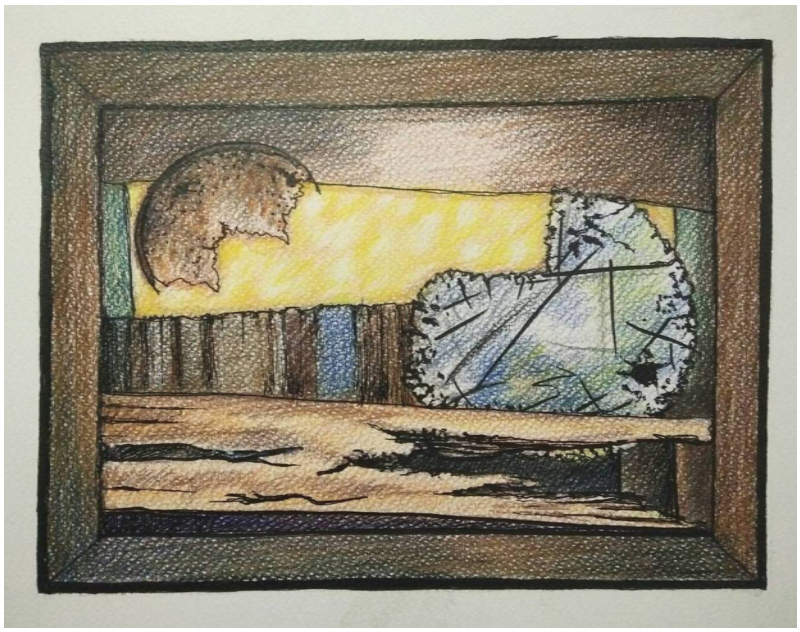

ภาพที่ 3-14 ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 2

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 2 ได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ที่ได้สัมผัสกับความเงียบสงบของสังคมชนบท ที่กำลังถูกแทรกซึมและกัดกร่อนด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดเป็นสังคมเมืองขนาดย่อม ๆ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิถีชนบทและภูมิปัญญาชาวบ้านกำลังค่อย ๆ ลบเลือนสูญหายและถูกทำลายลงอย่างช้า ๆ นอกจากนี้สังคมเมืองเองยังเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความเสื่อมโทรม ถดถอย มนุษย์ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำความเจริญก้าวหน้าเข้ามาก็กลายเป็นผู้ทำลายโดยไม่รู้ตัว

นำภาพร่างมาขยายเป็นผลงานจริง วางแผนการทำงานโดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบและรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องกับแนวความคิด ผู้วิจัยใช้ไม้วางเป็นฐานหลักและพื้นหลัก ซึ่งไม้แสดงความหมายในตัวเองออกมาอย่างชัดเจน สื่อถึงสังคมที่มีชีวิตผูกพันอยู่กับธรรมชาติ มีวิถีการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย แต่มีการผุพังจากธรรมชาติและเสื่อมสลายตามกาลเวลา วัสดุทองเหลืองถูกนำมาสอดแทรกในเนื้อไม้ ความมันวาวสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นเต้นเร้าใจเปรียบได้กับวิวัฒนาการที่ถูกสร้างขึ้นมาใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ พื้นที่โดยรอบมีน็อตสีเงินฝังอยู่ในเนื้อไม้ ผู้วิจัยสร้างร่องรอยบนโลหะที่นำมาจัดองค์ประกอบเพื่อสื่อถึงความถดถอยที่เป็นผลมาจากการพัฒนา

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 3-15 ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 3

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 3 ผู้วิจัยต้องการแสดงความรู้สึกถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน ที่สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มถูกทำลายมากขึ้น ในขณะเดียวกัน สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและค่านิยมจากต่างประเทศก็ค่อย ๆ แทรกซึมเข้ามา ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นเข้ามาแทนที่และแพร่กระจายจากสังคมเมืองสู่สังคมชนบทเป็นวงกว้าง มีการประดิษฐ์คิดค้นและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เพื่ออำนวยประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งในความเจริญก้าวหน้านี้ก็มีความถดถอยแอบแฝงอยู่และหมุนเวียนเป็นวัฏจักรอย่างไม่จบสิ้น

นำภาพร่างมาขยายเป็นผลงานจริง วางแผนการทำงานโดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบและรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องกับแนวความคิด ผู้วิจัยนำไม้มาตอกยึดเข้ากับโลหะให้มีลักษณะเป็นวงกลมขนาดใหญ่ ตรงกลางจัดวางเหล็กขึ้นสนิมและเกิดการผุพัง ประสานด้วยโลหะทองเหลือง ทองแดงที่มีความมันวาว บางส่วนถูกสร้างร่องรอยบนพื้นผิวและตกแต่งเพิ่มเติมด้วยสีและกากเพชร ทั้งนี้จะเห็นว่าผู้วิจัยต้องการสื่อความหมายให้เห็นว่าความเจริญมักจะอยู่ใจกลางเมือง

และจะค่อย ๆ ขยายวงกว้างสู่สังคมชนบท เมื่อความเจริญแพร่กระจายออกไป ความเสื่อมโทรมจึงเป็นผลข้างเคียงที่เกิดขึ้น และหมุนเวียนอยู่เช่นนี้อย่างเป็นวัฏจักร มนุษย์ซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 3-16 ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 4

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 4 ผู้วิจัยต้องการแสดงความรู้สึกและทัศนคติเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ สิ่งต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อ ตอบสนองการดำเนินชีวิตที่รวดเร็วฉับไว ส่งผลให้สังคมและชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม จากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ส่งผลให้การดำเนินของชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่สิ่งที่ยังต้องตระหนักถึงเสมอคือการรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชนบท และภูมิปัญญาชาวบ้านอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ คนในสังคม

ต้องประสานกลมกลืนระหว่างสิ่งเดิมกับสิ่งใหม่ ต้องยอมรับในการเปลี่ยนแปลง ต้องปรับตัว และอยู่ร่วมกับวิวัฒนาการต่าง ๆ ให้ได้

นำภาพร่างมาขยายเป็นผลงานจริง วางแผนการทำงานโดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบและรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องกับแนวความคิด ผู้วิจัยใช้ไม้หนา มีลวดลายตามธรรมชาติที่สวยงาม มาเป็นองค์ประกอบหลักของผลงาน ตอกยึดเข้ากับโลหะ อลูมิเนียม ทองแดง ทองเหลือง ซึ่งถูกสร้างให้เกิดร่องรอยและประสานกันเป็นพื้นหลัง ผิวไม้ถูกเซาะร่องและแทรกวัสดุสมัยใหม่หลายชนิดเพื่อเพิ่มความสวยงามและสะท้อนเนื้อหาของการซึมซับเอาวิวัฒนาการและความเจริญต่าง ๆ เข้ามาโดยที่ยังสามารถปรับตัวและผสมผสานกลมกลืนกับสิ่งใหม่ได้

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 5

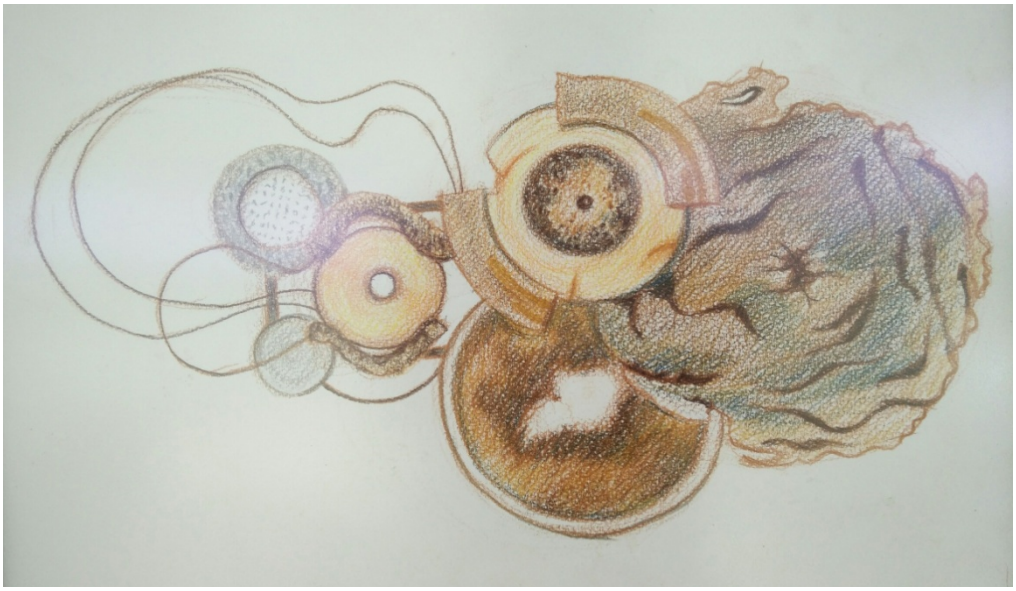

ภาพที่ 3-17 ภาพร่างต้นแบบผลงานชิ้นที่ 5

ภาพร่างผลงานชิ้นที่ 5 ต้องการสื่อให้เห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน เมื่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลายหรือสังคมเกิดการพัฒนาก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งอาจจะดีขึ้นหรือเลวลง อาจจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวร หรือเปลี่ยนแปลงแค่ชั่วคราว ด้วยเหตุนี้จึงมีสังคมใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา สังคมเมืองที่เคยอาศัยอยู่อาจเกิดความเสื่อมถอยทรุดโทรม มนุษย์จึงทิ้งร่อยรอยจากการกระทำของตนเองเอาไว้ แล้วมุ่งหน้าสู่สังคมใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ตลอดเวลา

นำภาพร่างมาขยายเป็นผลงานจริง วางแผนการทำงานโดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบและรูปแบบของผลงานที่สอดคล้องกับแนวความคิด ผู้วิจัยนำไม้ลักษณะกลมขนาดใหญ่ซึ่งเกิดการผุกร่อนเป็นร่องอยู่ในแกนกลางและมีช่องโหว่กระจายอยู่โดยรอบมาสร้างร่องรอยและตกแต่งเพิ่มเติม ประกอบยึดเข้ากับไม้ที่ประสานเชื่อมต่อกับโลหะ เหล็ก ทองแดง ทองเหลือง ที่ทำให้มีลักษณะเป็นวงกลมเช่นเดียวกัน และใช้เหล็กเส้นและโลหะเส้นเจาะยึดสร้างการเชื่อมต่อระหว่างวัสดุแต่ละชิ้นให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อสื่อถึงการย้านถิ่นฐานจากแหล่งเก่าไปสู่แหล่งใหม่ของมนุษย์

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม

ผลงานวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยเน้นการใช้เทคนิคการจัดวางองค์ประกอบและการจัดการกับวัสดุเพื่อให้สื่อความหมายสอดคล้องกับแนวความคิด ซึ่งมีวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

วัสดุอุปกรณ์

ภาพที่ 3-18 เครื่องจักสานและไม้ขนาดต่าง ๆ

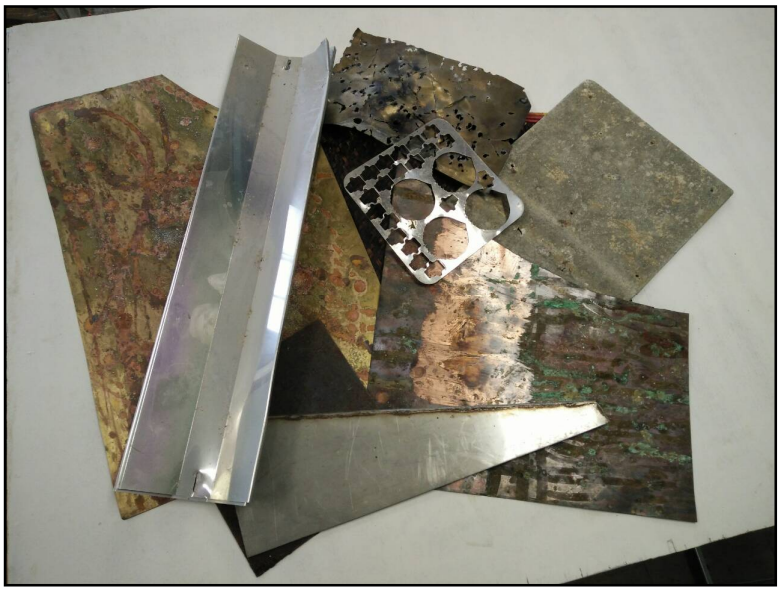

ภาพที่ 3-19 โลหะ สังกะสี เหล็ก อลูมิเนียม ทองแดง ทองเหลือง

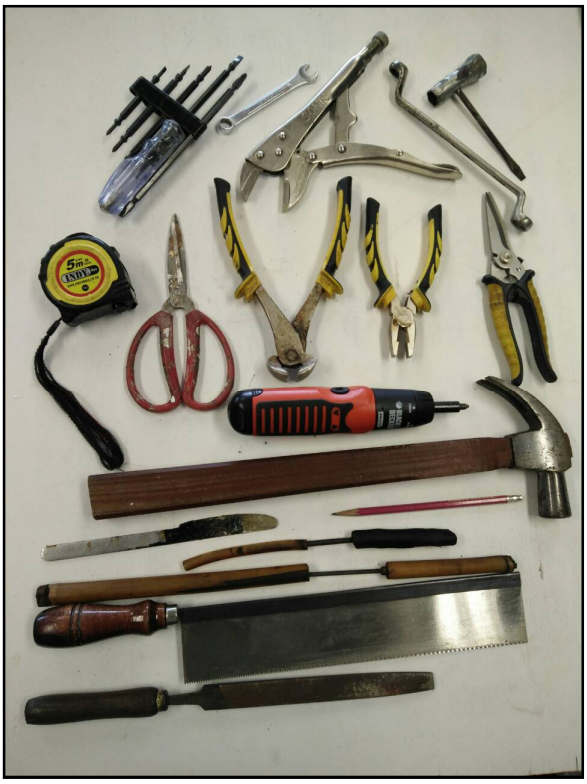

ภาพที่ 3-20 สว่าน สิ่ว เลื่อย มีด ฆ้อน คีม กุญแจ ตลับเมตร

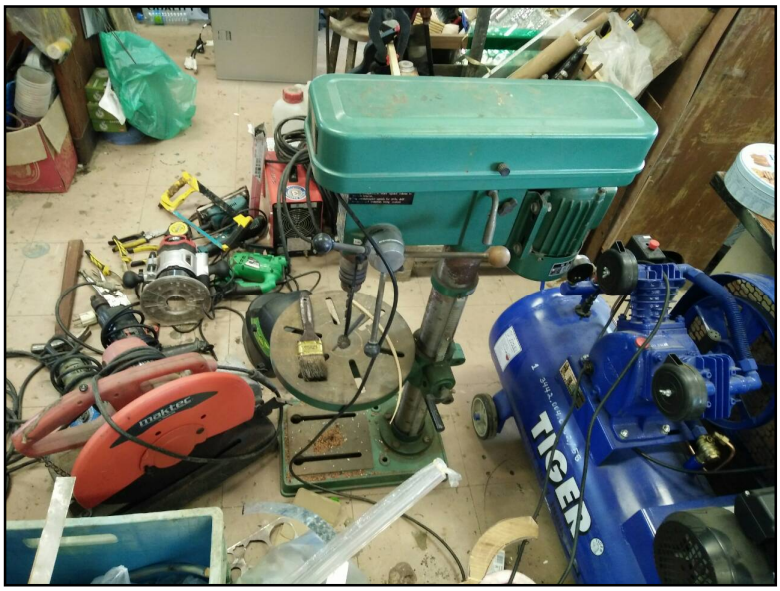

ภาพที่ 3-21 อุปกรณ์ตัดไม้และโลหะ

ภาพที่ 3-22 อุปกรณ์ตกแต่งพื้นผิวไม้และโลหะ

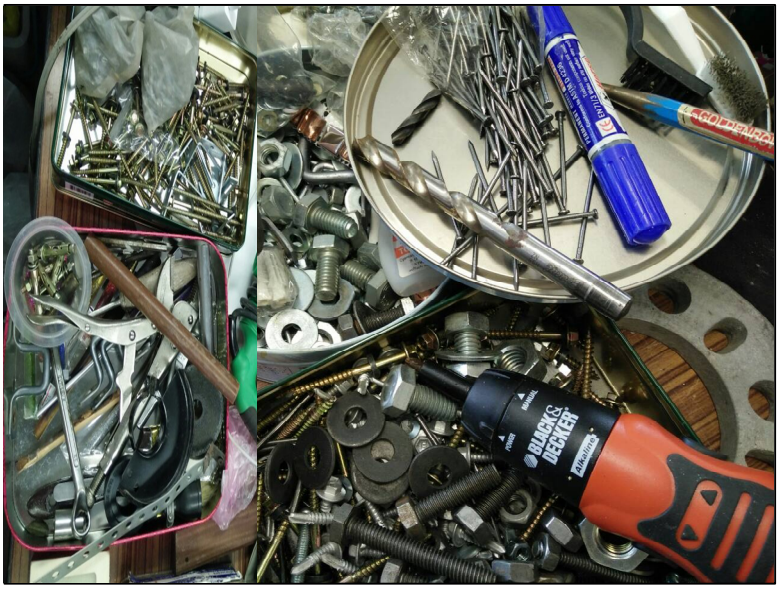

ภาพที่ 3-23 ตะปู น็อต วงแหวน และอุปกรณ์ตกแต่งอื่น ๆ

ภาพที่ 3-24 แล็กเกอร์ ทินเนอร์ เชลแล็ก วานิช สี และอุปกรณ์ทาสี

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 3-25 ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดวางองค์ประกอบ

ภาพที่ 3-26 ขั้นตอนที่ 2 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกัน

ภาพที่ 3-27 ขั้นตอนที่ 3 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของโลหะ

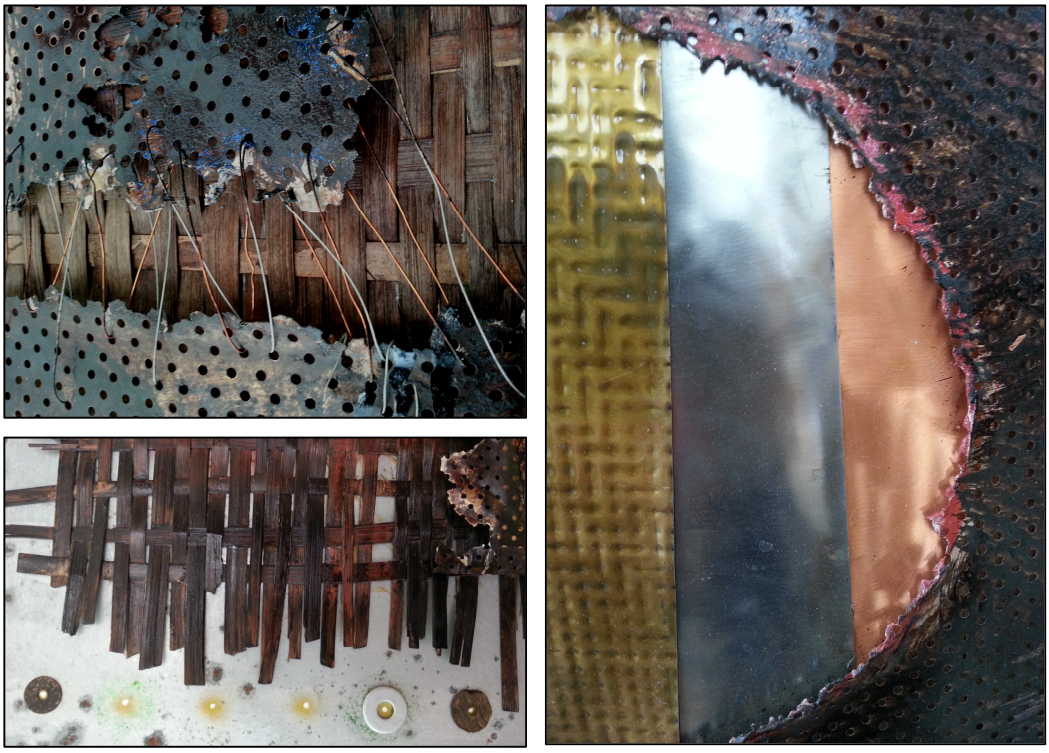

ภาพที่ 3-28 ขั้นตอนที่ 4 ทาสี ทาวานิช แล็กเกอร์ ตกแต่งเพิ่มเติม และเก็บรายละเอียด

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่2

ภาพที่ 3-29 ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดวางองค์ประกอบ

ภาพที่ 3-30 ขั้นตอนที่ 2 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของสังกะสีและทองเหลือง

ภาพที่ 3-31 ขั้นตอนที่ 3 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้กาวและตะปู

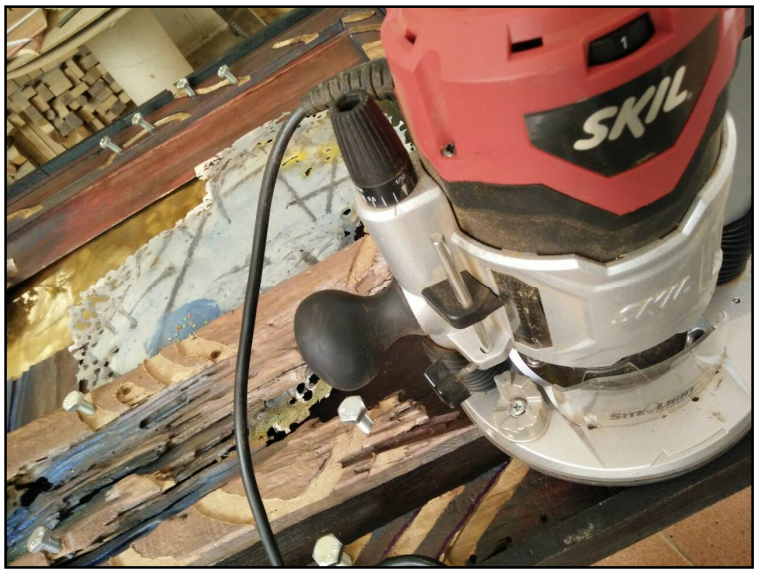

ภาพที่ 3-32 ขั้นตอนที่ 4 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของไม้โดยรอบให้เชื่อมโยงประสานกัน

ภาพที่ 3-33 ขั้นตอนที่ 5 ตกแต่งด้วยน็อตลงในร่องไม้

ภาพที่ 3-34 ขั้นตอนที่ 6 ทาสี ทาแล็กเกอร์ และเก็บรายละเอียด

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่3

ภาพที่ 3-35 ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดวางองค์ประกอบเป็นวงกลม

ภาพที่ 3-36 ขั้นตอนที่ 2 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้กาว ตะปู และเหล็กเส้น

ภาพที่ 3-37 ขั้นตอนที่ 3 ขัดผิวไม้ โลหะ ทองแดง ทองเหลือง

ภาพที่ 3-38 ขั้นตอนที่ 4 ตกแต่งเพิ่มเติมและเก็บรายละเอียด

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่4

ภาพที่ 3-39 ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดองค์ประกอบ

ภาพที่ 3-40 ขั้นตอนที่ 2 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของโลหะ ทองแดง ทองเหลือง และทาวานิช

ภาพที่ 3-41 ขั้นตอนที่ 3 สร้างร่องรอยบนพื้นผิวของไม้

ภาพที่ 3-42 ขั้นตอนที่ 4 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้ตะปู น็อต การเชื่อมเหล็ก การเข้าไม้ และการเจาะฝังในเนื้อไม้

ภาพที่ 3-43 ขั้นตอนที่ 5 ใส่ทองแดง ทองเหลือง โลหะ น็อต ลงในเนื้อไม้ที่สร้างร่องรอยไว้

ภาพที่ 3-44 ขั้นตอนที่ 6 ทาแล็กเกอร์ และเก็บรายละเอียด

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่5

ภาพที่ 3-45 ขั้นตอนที่ 1 สร้างร่องรอยบนผิวไม้

ภาพที่ 3-46 ขั้นตอนที่ 2 ทาเซลแล็กเพื่อเคลือบและชักเงาผิวไม้

ภาพที่ 3-47 ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นรูปร่างชิ้นงานและจัดองค์ประกอบ

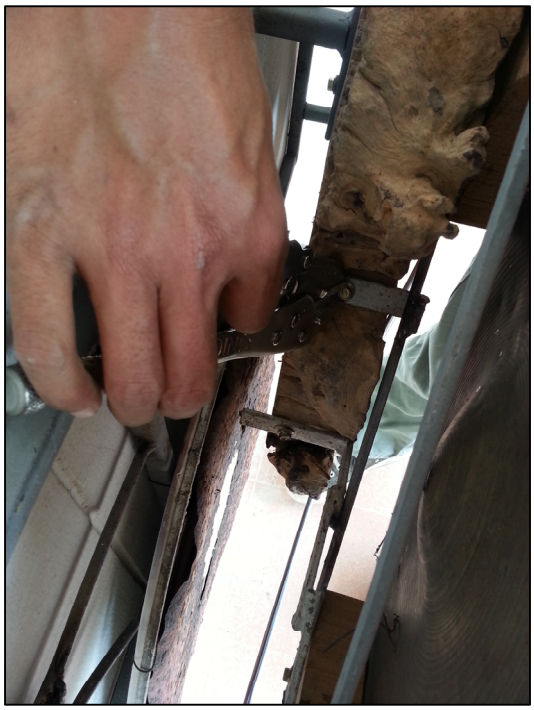

ภาพที่ 3-48 ขั้นตอนที่ 4 ยึดตัววัสดุเข้าด้วยกันโดยใช้น็อต ตะปู การเชื่อมเหล็ก และการเจาะฝังในเนื้อไม้

ภาพที่ 3-49 ขั้นตอนที่ 5 ขัดเงาทองเหลืองและโลหะ

ภาพที่ 3-50 ขั้นตอนที่ 6 ฝังน็อตลงในเนื้อไม้ ตกแต่งเพิ่มเติม และเก็บรายละเอียด

บทที่ 4
วิเคราะห์การสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มีการพัฒนาการสร้างสรรค์ในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิควิธีการผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ผ่านขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์ทั้งการพัฒนาภาพร่างและการขยายงานจริง และขั้นตอนที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันเลยคือขั้นตอนของการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาถึงทัศนธาตุต่างๆ ที่นำมาใช้ในผลงาน โดยได้แบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ทัศนธาตุและการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ทัศนธาตุ

ทัศนธาตุที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในผลงานชุดนี้ประกอบด้วยรูปทรง พื้นผิว สี และน้ำหนัก ซึ่งในผลงานแต่ละชิ้นมีการนำทัศนธาตุมาใช้มากน้อยแตกต่างกันออกไป ผลงานศิลปะสื่อผสมที่สร้างขึ้นนั้นประกอบด้วยรูปร่างรูปทรงหลากหลายชนิด แต่ละชิ้นมีรูปทรงเป็นอิสระและมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในการแสดงออกถึงเนื้อหาและแนวความคิดโดยมีภาพร่าง เป็นตัวกำหนดขอบเขต ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตัวผลงานมากขึ้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โดยจำแนกองค์ประกอบแต่ละประเภท ดังนี้

ผลงานชิ้นที่ 1

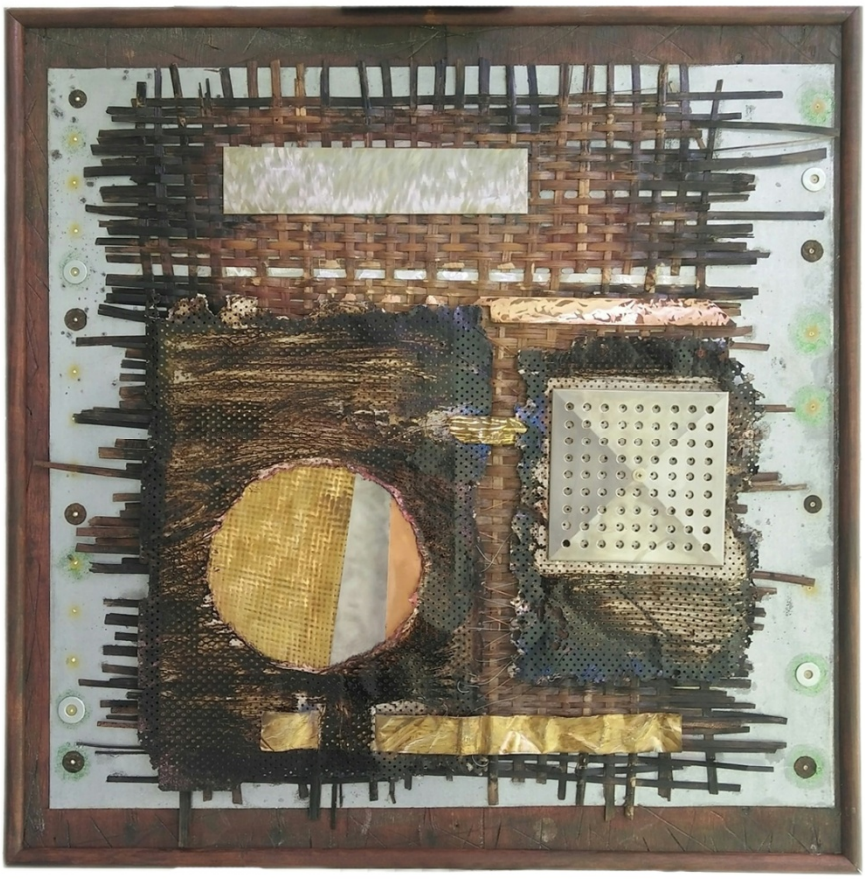

ภาพที่ 4-1 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 1

รูปทรง (Form)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างงานจากด้านนอกเข้ามาด้านใน ใช้รูปทรงสี่เหลี่ยมเป็นตัวกำหนดขอบเขตของงาน การจัดวางองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งสามารถดูได้ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง เครื่องจักสานถูกจัดวางให้เป็นจุดเด่นของผลงาน สอดแทรกทับซ้อนด้วยโลหะทรงเหลี่ยมและทรงกลมที่นำมาจัดองค์ประกอบให้เกิดความเป็นเอกภาพ โดยบางส่วนของรูปทรงมีการเชื่อมโยงกันด้วยเส้นลวด ซึ่งต้องการแทนค่าถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังคืบคลานเข้ามา และค่อย ๆ ซึมซับเข้าสู่สังคมชนบท ซึ่งในที่สุดจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมือง

พื้นผิว (Texture)

เครื่องจักสานเป็นวัสดุประเภทไม้ที่สื่อถึงความเป็นธรรมชาติ มีความสวยงาม และมีเอกลักษณ์ในตัวเอง สื่อถึงวิถีชนบทและภูมิปัญญาชาวบ้าน ทองเหลืองที่มีลวดลายและโลหะที่มีรูวงกลมเล็ก ๆ กระจายโดยรอบ ให้ความรู้สึกตื่นเต้นแปลกใหม่ ผู้วิจัยขัดโลหะ ทองแดง ทองเหลืองที่นำ มาใช้เป็นองค์ประกอบให้มีลวดลายและมีความมันวาว เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่น่าสนใจและน่าสนุกตื่นเต้น

สีและน้ำหนัก (Color and tone)

ผลงานชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้แล็กเกอร์ชนิดด้านเคลือบเครื่องจักสานเพื่อคงความเป็นธรรมชาติและสื่อถึงความเป็นสังคมชนบท ส่วนโลหะถูกฉาบด้วยวานิชเพื่อให้มีน้ำหนักของสีดำ อ่อนบ้าง เข้มบ้าง ดูลึกลับน่ากลัว สะท้อนถึงผลกระทบที่มาจากวิวัฒนาการต่าง ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ

บริเวณว่าง (Space)

ผลงานชิ้นนี้มีบริเวณว่างค่อนข้างมาก ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับพื้นที่ส่วนนี้ด้วยการเติมสีและติดวงแหวนโลหะ วงแหวนสนิม เพื่อให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับวัสดุหลักที่นำมาประกอบเป็นชิ้นงาน แต่ไม่ได้เพิ่มเติมจนเต็มพื้นที่ เนื่องจากต้องการใช้พื้นที่ว่างนี้เป็นจุดพักสายตาและเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับชิ้นงาน

วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบ

จากการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมดุลด้วยการจัดวางองค์ประกอบจากวัสดุต่างชนิดกันให้ประสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวและมีเอกภาพ จัดการกับวัสดุเพื่อสื่อความหมายถึงการเปลี่ยน แปลงด้วยการแทนค่าจากเครื่องจักสานและวัสดุสมัยใหม่ โดยต้องการสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของวิวัฒนาการกับวิถีชีวิตในอดีตตามทัศนคติและความรู้สึกของผู้วิจัย

1. ความกลมกลืน (Harmony) การนำเอาวัสดุรูปทรงเรขาคณิต ทั้งสี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมจตุรัส และทรงกลม มาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงานในลักษณะของการสอดแทรก ซ้อนทับ และจัดวางให้เกิดมิติ มีการสร้างให้วัสดุต่างชนิดกันเชื่อมต่อกันอย่างลงตัวด้วยการสอดประสานกัน ทำให้เกิดความกลมกลืนกันของรูปทรงอย่างลงตัว

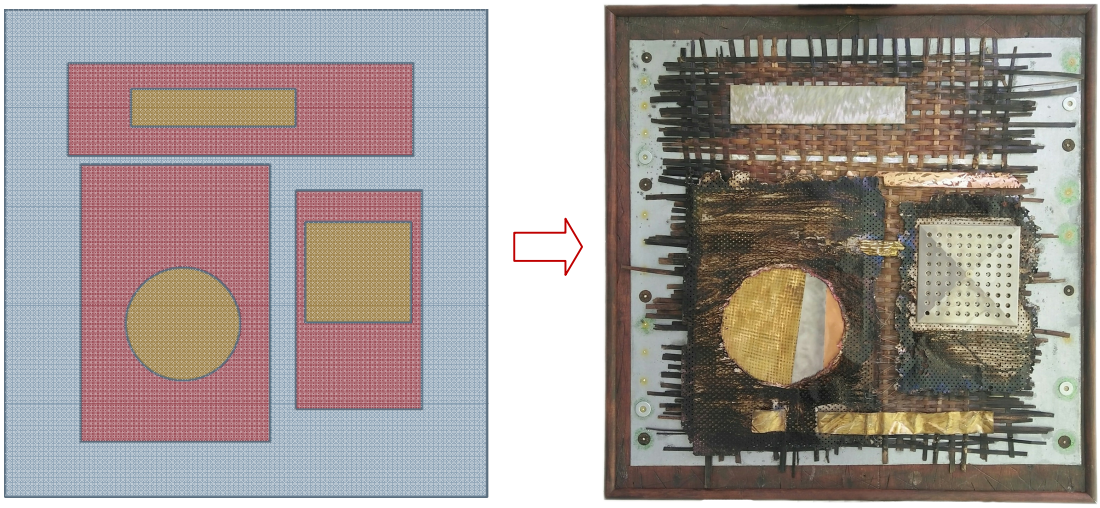

ภาพที่ 4-2 การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน

2. ความสมดุล (Balance) ผลงานชิ้นนี้มีน้ำหนักเท่ากันขององค์ประกอบ ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง มีความประสานกลมกลืนกัน ความพอเหมาะพอดีของส่วนต่าง ๆ เท่ากันทุกด้าน

3. สัดส่วน (Proportion) ผู้วิจัยให้สัดส่วนของผลงานเป็นสามส่วนหลัก คือกึ่งกลางในแนวนอน ด้านซ้ายและด้านขวาในแนวตั้ง โดยแต่ละด้านประกอบกันด้วยรูปทรงเรขาคณิตที่นำวัสดุมาตัดทอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

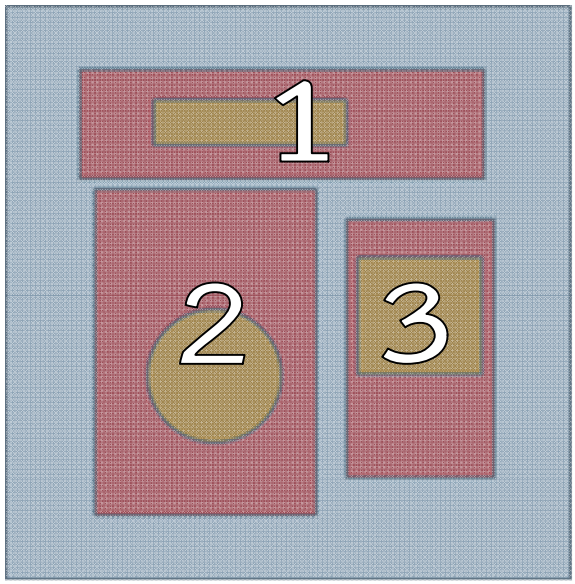

ภาพที่ 4-3 สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน

4. ความเป็นเด่น (Dominance) เกิดจากการสอดแทรกและประสานกันของวัสดุแต่ละชนิด เครื่องจักสานถูกสอดแทรกซ้อนทับด้วยวัสดุสมัยใหม่และมีการเชื่อมโยงแต่ละส่วนให้สัมพันธ์กัน ทำให้ความเป็นเด่นอยู่ที่การแสดงอารมณ์และความรู้สึกจากตัวผลงาน

ภาพที่ 4-4 การสอดแทรกและประสานกันของวัสดุแต่ละชนิด

ผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 4-5 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 2

รูปทรง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างงานจากด้านนอกเข้ามาด้านในโดยใช้รูปทรงสี่เหลี่ยมเป็นตัวกำหนดขอบเขตของงานเช่นเดียวกับผลงานชิ้นที่ 1 การจัดวางองค์ประกอบแบ่งเป็นด้านบนกับด้านล่าง แผ่นไม้ผุถูกจัดวางให้เป็นฐานหลัก มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าวางในแนวนอน ให้ความรู้สึกกว้างขวาง เงียบสงบ นิ่ง และผ่อนคลายสายตา สอดแทรกด้วยสังกะสีทรงกลมที่ถูกคลี่คลายตัดทอนและเกิดร่องรอย นำมาประกอบกับสังกะสีสนิมและโลหะทองเหลืองขัดเงาจนมันวาว เกิดเป็นผลงานที่มีรูปทรงเป็นเอกภาพและมีมิติ สะท้อนถึงความเงียบสงบของสังคมชนบท ที่กำลังถูกแทรกซึมและกัดกร่อนด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดเป็นสังคมเมือง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงอย่างช้า ๆ จนเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความเสื่อมโทรม และสื่อถึงความถดถอยที่เป็นผลมาจากการพัฒนา

พื้นผิว

ไม้สีกกร่อนและหนาสื่อถึงความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์ในตัวเอง สะท้อนถึงความหนักแน่นกลมเกลียวกันของวิถีชนบทและภูมิปัญญาชาวบ้านในอดีต แต่ปัจจุบันที่กำลังค่อย ๆ ลบเลือนสูญหายไป สังกะสีถูกสร้างให้เกิดร่องรอยแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ทองเหลืองขัดมีความมันวาวให้ความรู้สึกตื่นตาตื่นใจ แปลกใหม่ และหรูหรามีราคา ส่วนสังกะสีผุมีลักษณะหยาบและแตกสลาย สื่อถึงความเสื่อมโทรมจากการพัฒนา

สีและน้ำหนัก

ผลงานชิ้นนี้ผู้วิจัยใช้แล็กเกอร์ชนิดด้านเคลือบไม้เพื่อคงความเป็นธรรมชาติและสื่อถึงความเป็นสังคมชนบท ส่วนสังกะสีถูกแต่งเติมสีสันเพิ่มเติมความโดดเด่นให้ร่องรอยที่ถูกสร้างขึ้น สังกะสีผุดูหม่นหมองทับซ้อนอยู่บนแผ่นทองเหลืองที่มีความมันวาวให้ความรู้สึกสดใส มีความขัดแย้งกันแต่สามารถประสานกันได้อย่างลงตัว

บริเวณว่าง

ผลงานชิ้นนี้มีบริเวณว่างโดยรอบทั้ง 4 ด้าน แต่ผู้วิจัยสร้างจุดเด่นขึ้นมาด้วยการแกะร่องไม้และตกแต่งด้วยน็อตเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับชิ้นงาน ทำให้ผลงานมีความเคลื่อนไหว เกิดพลัง และมีความหมายสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ

วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบ

จากการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมดุลด้วยการจัดวางองค์ประกอบจากวัสดุต่างชนิดกันให้ประสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวและมีเอกภาพ จัดการกับวัสดุเพื่อสื่อความหมายถึงการเปลี่ยน แปลงด้วยการแทนค่าจากไม้และวัสดุสมัยใหม่ โดยต้องการสะท้อนความเงียบสงบและความเป็นปึกแผ่นของสังคมชนบทที่กำลังถูกแทรกซึมด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดเป็นสังคมเมือง และเริ่มเปลี่ยนแปลงจนเกิดความเสื่อมโทรมตามทัศนคติและความรู้สึกของผู้วิจัย

1. ความกลมกลืน การนำเอาวัสดุธรรมชาติและวัสดุสมัยใหม่ที่มีรูปทรงเรขาคณิตทั้งสี่เหลี่ยมผืนผ้า วงกลม และครึ่งวงกลม มาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงานในลักษณะของการสอดแทรก ซ้อนทับ จัดวางให้เกิดมิติ ทำให้เกิดความกลมกลืนและประสานสัมพันธ์กันของรูปทรงอย่างลงตัว

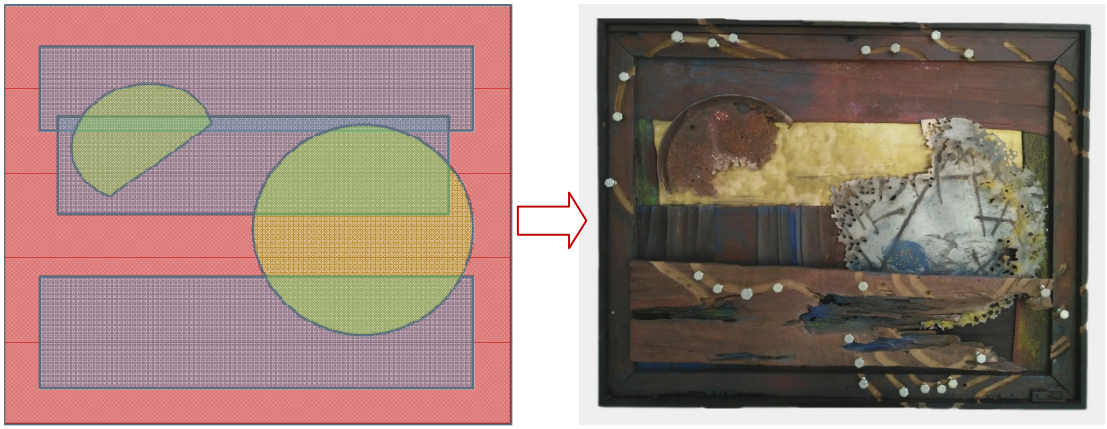

ภาพที่ 4-6 การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน

2. ความสมดุล ผลงานชิ้นนี้ใช้ไม้หนาเป็นฐานหลักด้านล่าง ปลายไม้สึกกร่อน ทำให้มีเส้นนำสายตาจากซ้ายไปขวา และถ่วงน้ำหนักด้านขวาเพื่อไม่ให้ผลงานเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ด้วยการคลี่คลายตัดทอนสังกะสีทรงกลมที่มีร่องรอย เพิ่มน้ำหนักให้ส่วนบนด้วยความโดดเด่นของทองเหลืองที่ยาวขนานไปกับแกนกลางของผลงานในแนวนอน และเพิ่มความสมดุลด้านบนซ้ายของผลงานด้วยสังกะสีผุขนาดเล็กเพื่อถ่วงองค์ประกอบให้มีความพอเหมาะพอดีของส่วนต่าง ๆ เท่ากันทุกด้าน

3. สัดส่วน ผู้วิจัยให้สัดส่วนของผลงานเป็นด้านบนและด้านล่าง ซึ่งประกอบกันด้วยวัสดุรูปทรงเรขาคณิตที่นำมาตัดทอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยวัสดุชิ้นเล็กสัมพันธ์กับวัสดุที่ใหญ่กว่า ส่วนวัสดุที่ใหญ่กว่าก็สัมพันธ์กับส่วนรวม ทำให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะ

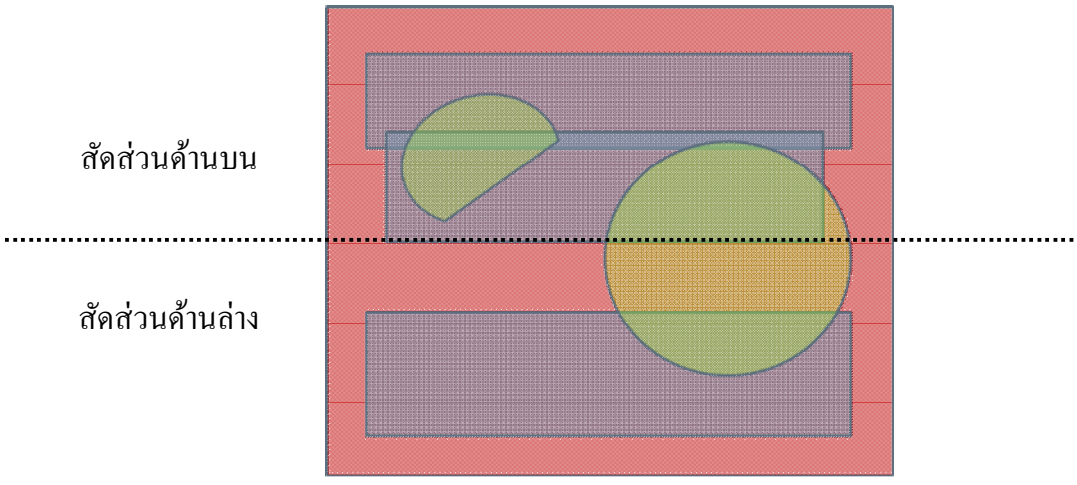

ภาพที่ 4-7 สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน

4. ความเป็นเด่น เกิดจากการสอดแทรกและประสานกันของวัสดุแต่ละชนิด ไม้จากธรรมชาติสื่อความหมายในตัวเองออกมาอย่างชัดเจน ถูกซ้อนทับด้วยโลหะที่เกิดร่องรอยจากการกระทำของมนุษย์ และสังกะสีผุกร่อนจากกาลเวลาและธรรมชาติ รวมไปถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งถึงแม้จะใช้วัสดุต่างชนิดและดูขัดแย้งกัน แต่ก็ทำให้เกิดการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้อย่างน่าสนใจ

ภาพที่ 4-8 การสอดแทรกและประสานกันของวัสดุแต่ละชนิด

ผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 4-9 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 3

รูปทรง

ผลงานชิ้นนี้มีลักษณะเป็นวงกลมและมีมิติ เกิดจากการจัดวางองค์ประกอบของวัสดุที่ผู้วิจัยคลี่คลายตัดทอนรูปทรงเรขาคณิตโดยเริ่มจากภายในกึ่งกลางของผลงาน แล้วขยายวงกว้างออกสู่ภายนอก จำกัดขอบเขตของงานด้วยเส้นขอบส่วนนอกที่ใช้ไม้ โลหะเส้น และเหล็กเส้น กำหนดให้เป็นเส้นนำสายตาที่สามารถมองแล้วสื่อออกมาในรูปแบบของการหมุนเวียนไปอย่างไม่สิ้นสุด ต้องการสะท้อนถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

มีแนวโน้มถูกทำลายมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นเข้ามาแทนที่และแพร่กระจายเป็นวงกว้าง และหมุนเวียนเป็นวัฏจักรอย่างไม่จบสิ้น

พื้นผิว

เหล็กขึ้นสนิมผุกร่อนสะท้อนถึงการเสื่อมสลาย จัดวางเป็นวงในซ้อนทับบนโลหะทองแดง ทองเหลือง ที่ถูกขัดเงา ให้ความรู้สึกหรูหรา ทันสมัย สื่อถึงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่กำลังจะเข้ามาแทนที่วิวัฒนาการเดิมที่กำลังจะล้าสมัย ไม้สื่อถึงชนบท ผู้วิจัยขัดและสร้างร่องรอยแสดงแง่มุมของการทำลายธรรมชาติ ส่วนเหล็กเส้นและโลหะเส้นที่นำมาเชื่อมต่อกับไม้แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน

สีและน้ำหนัก

ผลงานชิ้นนี้ต้องการให้วัสดุสะท้อนตัวตนออกมาด้วยธรรมชาติของตัววัสดุเอง ผู้วิจัยใช้วิธีขัดเงาบนโลหะ ทองแดง ทองเหลือง เพื่อให้เกิดความมันวาว กัดกรด เพิ่มเติมสีสัน และใส่ลูกเล่นอื่น ๆ เพียงเล็กน้อย เพื่อดึงดูดความสนใจ ใช้แล็กเกอร์ชนิดด้านเคลือบไม้เพื่อคงความเป็นธรรมชาติและไม่ให้สีซีดจนเกินไป เมื่อพิจารณาจากผลงานจะเห็นว่าด้านซ้ายมีน้ำหนักมากกว่าด้านขวาเล็กน้อย เนื่องจากมีไม้เป็นองค์ประกอบเสริม ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยใช้เหล็กเส้นและโลหะเส้นถ่วงดุลน้ำหนักด้านขวาไว้ เพื่อไม่ให้ค่าน้ำหนักเอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ทำให้เป็นองค์ประกอบที่สมบูรณ์และมีเอกภาพ

บริเวณว่าง

ผลงานชิ้นนี้มีบริเวณว่างอยู่ที่พื้นผิวของโลหะที่นำมาจัดองค์ประกอบ ผู้วิจัยตกแต่งเพิ่มเติมสีสันและกากเพชรเพียงบางส่วนเพื่อสร้างความสะดุดตา

วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบ

จากการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมดุลด้วยการจัดวางองค์ประกอบจากวัสดุต่างชนิดกันให้ประสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวและมีเอกภาพ จัดการกับวัสดุเพื่อสื่อความหมายด้วยการแทนค่าจากไม้และวัสดุสมัยใหม่ โดยต้องการสะท้อนถึงวัฏจักรของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหมุนเวียนกันไปอย่างไม่หยุดนิ่งตามทัศนคติและความรู้สึกของผู้วิจัย

1. ความกลมกลืน การนำเอาวัสดุธรรมชาติและวัสดุสมัยใหม่รูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และจัดองค์ประกอบเป็นงานสื่อผสมที่มีลักษณะเป็นวงกลม ซึ่งเข้ากันได้อย่างเหมาะสม กลมกลืน และลงตัว

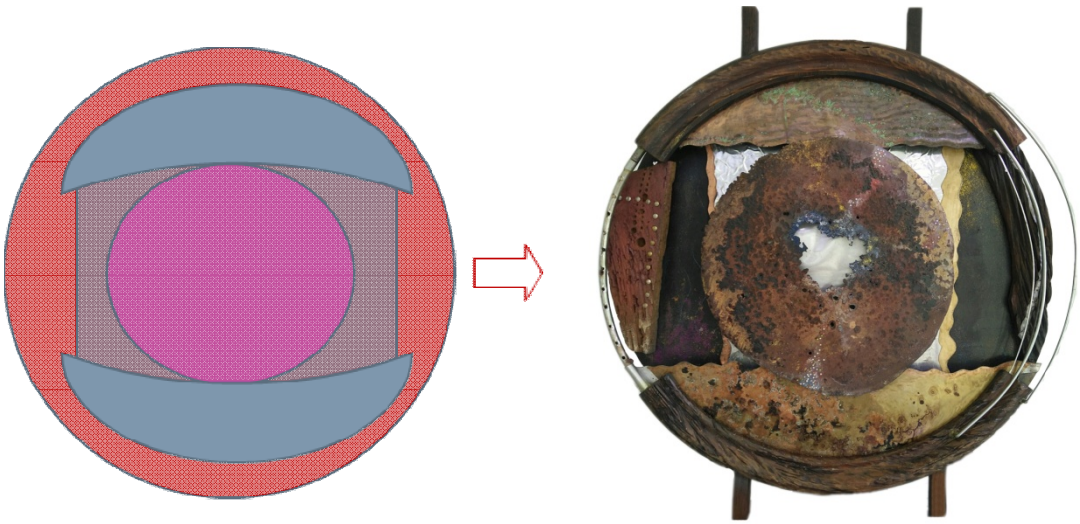

ภาพที่ 4-10 การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน

2. ความสมดุล ผลงานชิ้นนี้ใช้วงกลมเป็นตัวกำหนดขอบเขตของงาน โดยมีสี่เหลี่ยมครึ่งวงกลม และวงกลมซ้อนกันจากด้านในอีกชั้นหนึ่ง ผู้วิจัยจัดองค์ประกอบด้านซ้าย ด้านขวา ด้านบน และด้านล่างให้มีความสมดุลกัน ทำให้มีความเป็นเอกภาพ

3. สัดส่วน สัดส่วนของผลงานเป็นแบบกึ่งกลางที่กระจายออกสู่วงกลมด้านนอก และมีลักษณะวิ่งวนลื่นไหลอย่างไม่จบสิ้น วัสดุที่นำมาใช้สร้างงานมีขนาดและรูปทรงที่แตกต่างกัน แต่นำมาจัดองค์ประกอบให้สัมพันธ์กัน ดูมีความเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหว หมุนเวียน ซึ่งแสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราว และความรู้สึกที่เป็นไปตามเจตนารมณ์และเรื่องราวที่ผู้วิจัยต้องการ

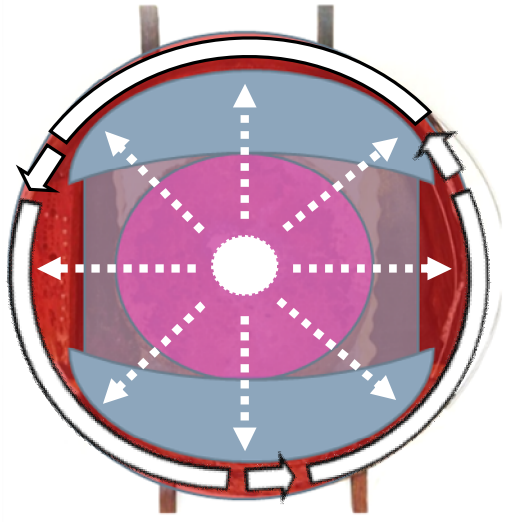

ภาพที่ 4-11 สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน

4. ความเป็นเด่น ผลงานชิ้นนี้มีความเป็นเด่นที่พื้นผิวของวัสดุแต่ละชนิดไม้มีความแน่นทึบตัน แม้จะถูกสร้างร่องรอย แต่ก็ยังคงความสวยงามอยู่เสมอ เหล็กสนิมที่ผุกร่อนสะท้อนถึงความเสื่อมโทรมแตกสลายได้อย่างชัดเจน วัสดุสมัยใหม่อื่น ๆ ถูกสร้างลวดลาย ร่องรอย และตกแต่งสีสันเพิ่มเติมเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผลงานชิ้นนี้

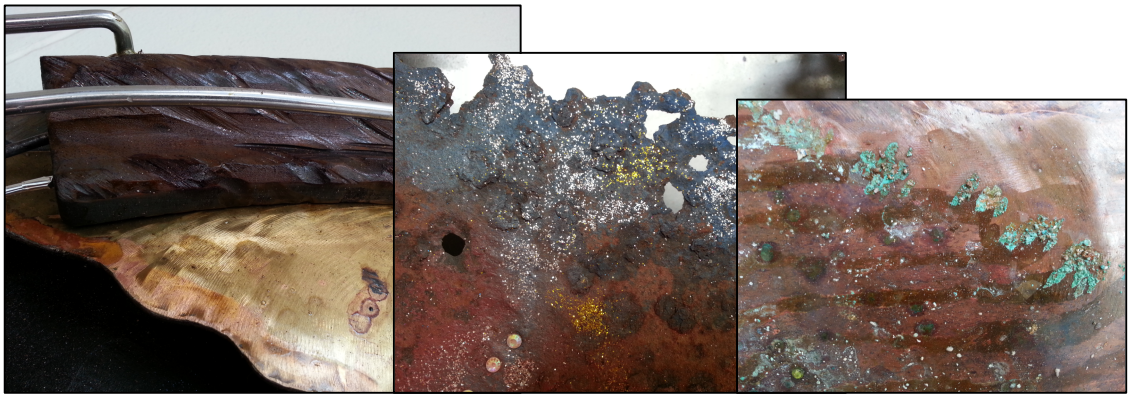

ภาพที่ 4-12 พื้นผิวของวัสดุแต่ละชนิด

ผลงานชิ้นที่ 4

ภาพที่ 4-13 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 4

รูปทรง

ผู้วิจัยนำวัสดุสมัยใหม่มาประกอบกันเป็นพื้นหลังของงานด้วยการคลี่คลายรูปทรงสี่เหลี่ยม องค์ประกอบภายในเป็นวัสดุประเภทไม้ที่ตัดทอนรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าและครึ่งวงกลมตอกยึดเข้าด้วยกันอย่างแน่นหนา มีการเชื่อมโยงกันทุกส่วนเพื่อให้ได้ผลงานที่มีองค์ประกอบเป็นเอกภาพ โดยต้องการแทนค่าถึงความเจริญก้าวหน้าที่เข้ามาแทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิต แต่มนุษย์ยังคงต้องรักษาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชาวบ้าน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามอันเป็น

เอกลักษณ์ของชาติไว้อย่างมั่นคง ต้องประสานกลมกลืนระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ ยอมรับในการเปลี่ยนแปลงและอยู่ร่วมกันให้ได้

พื้นผิว

โลหะ เหล็ก ทองแดง ทองเหลือง ถูกสร้างร่องรอยบนพื้นผิว ทำให้มีลักษณะของความหม่นหมอง ถูกกัดกร่อน ถูกทำลายด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและฝีมือมนุษย์ ไม้ซึ่งมีลวดลายธรรมชาติที่สวยงามอยู่ในตัวถูกสอดแทรกด้วยโลหะสมัยใหม่ สะท้อนเนื้อหาของการซึมซับเอาวิวัฒนาการและความเจริญต่างๆ เข้ามา แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวและการผสมผสานกลมกลืนกับสิ่งใหม่

สีและน้ำหนัก

ผู้วิจัยใช้แล็กเกอร์ชนิดด้านเคลือบไม้เพื่อคงความเป็นธรรมชาติและสื่อถึงความเป็นสังคมชนบท สะท้อนถึงการอยู่ร่วมกันอย่างหนาแน่น เป็นปึกแผ่น และสงบสุข โลหะที่แทรกเข้าไปในเนื้อไม้แสดงถึงการซึมซับรับเอาวิวัฒนาการเข้ามา ส่วนประกอบโลหะที่เป็นพื้นหลังเกิดร่องรอยมีการเพิ่มเติมสีสันให้ดูขรุขระและหม่นหมอง มีค่าน้ำหนักอ่อนแก่แตกต่างกันไปในตัววัสดุ โดยรวมมีความสวยงามกลมกลืนกันอย่างลงตัว

บริเวณว่าง

ผลงานชิ้นนี้มีบริเวณว่างอยู่ในส่วนประกอบที่เป็นไม้ ผู้วิจัยตกแต่งด้วยน็อตสีเงินและเส้นโลหะเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว และต้องการให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับวัสดุประเภทโลหะที่ใช้เป็นพื้นหลัง

วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบ

จากการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมดุลด้วยการจัดวางองค์ประกอบจากวัสดุต่างชนิดกันให้ประสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวและมีเอกภาพ จัดการกับวัสดุเพื่อสื่อความหมายถึงการเปลี่ยน แปลงด้วยการแทนค่าจากไม้และวัสดุสมัยใหม่ โดยต้องการสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงที่กำลังแทรกซึมเข้าไปในการดำเนินชีวิต ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวและอยู่ร่วมกันให้ได้ตามทัศนคติและความรู้สึกของผู้วิจัย

1. ความกลมกลืน เกิดจากการนำเอาวัสดุสมัยใหม่รูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลายตัดทอนผสานกันเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีส่วนบนเป็นเส้นโค้ง นำมาจัดองค์ประกอบรวมกันกับระนาบของไม้ที่วางในแนวขวาง มีการเชื่อมต่อกันของแต่ละส่วนอย่างสมบูรณ์ กลมกลืน และเป็นเอกภาพ

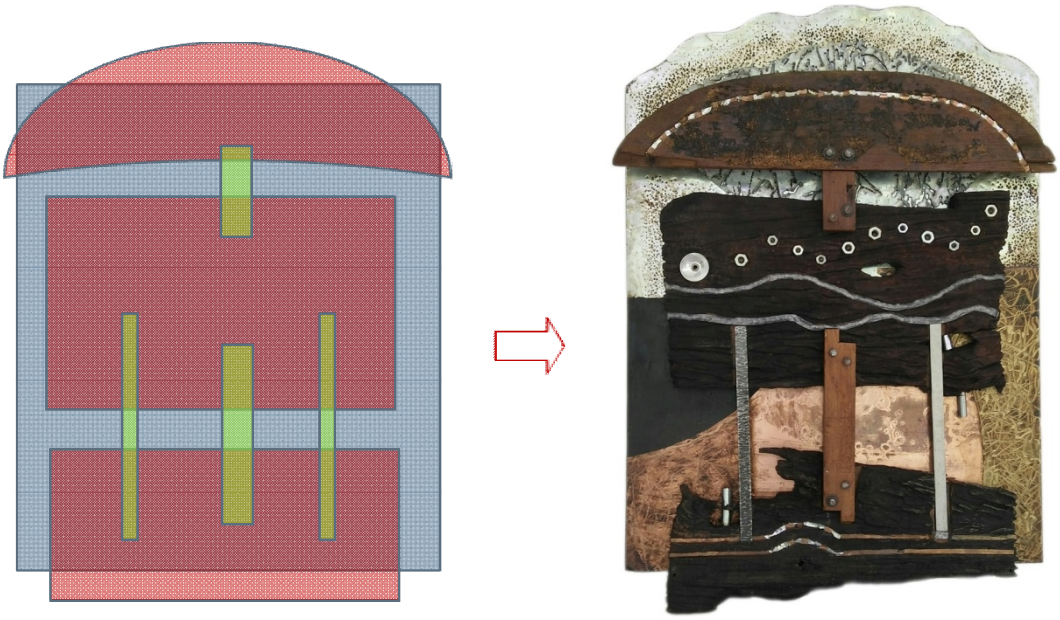

ภาพที่ 4-14 การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน

2. ความสมดุล ผลงานชิ้นนี้ใช้วัสดุสมัยใหม่เป็นพื้นหลัง ยึดติดกับไม้หนาขนาดใหญ่ที่จัดวางเป็นแนวระนาบเดียวกันอย่างสมดุล ไม่เอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง

3. สัดส่วน ผู้วิจัยให้สัดส่วนของผลงานเป็นสามส่วนหลัก คือด้านบน กึ่งกลาง และด้านล่าง โดยแต่ละส่วนประกอบกันด้วยวัสดุรูปทรงเรขาคณิตที่ถูกตัดทอนให้สอดคล้องเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ซึ่งมีความพอเหมาะพอดี สามารถแสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราว และความรู้สึกตามเจตนารมณ์ของผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี

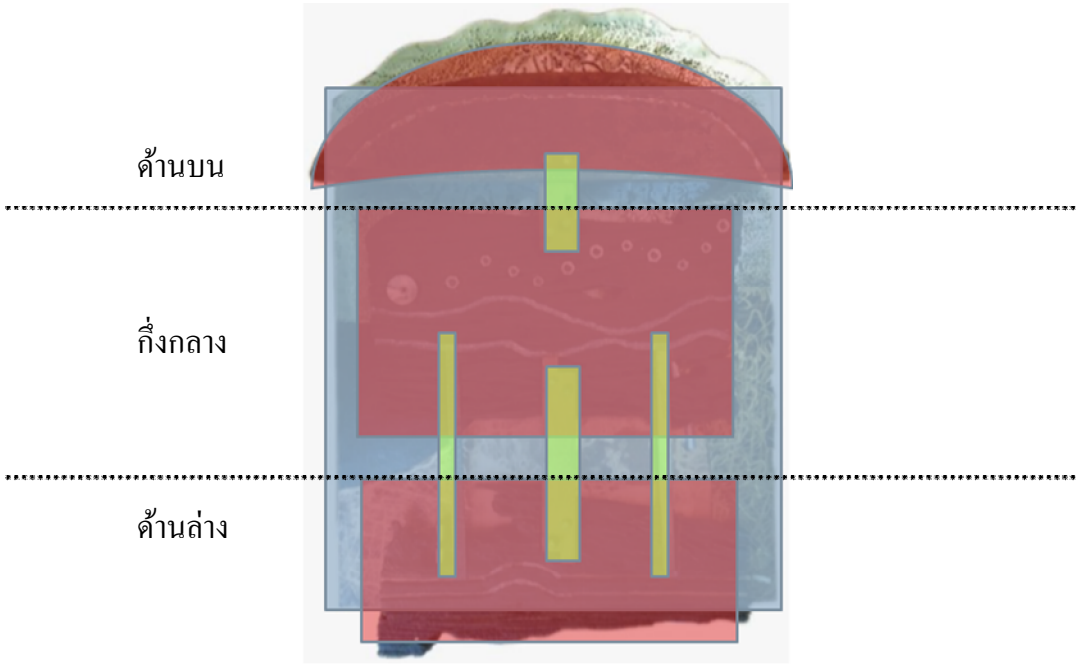

ภาพที่ 4-15 สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน

4. ความเป็นเด่น เกิดจากการสร้างร่องรอยบนพื้นผิวโลหะและการสอดแทรกวัสดุสมัยใหม่เข้าไปในเนื้อไม้ ทำให้สื่อความหมายออกมาอย่างชัดเจน

ภาพที่ 4-16 ร่องรอยบนพื้นผิวของวัสดุแต่ละชนิด

ผลงานชิ้นที่ 5

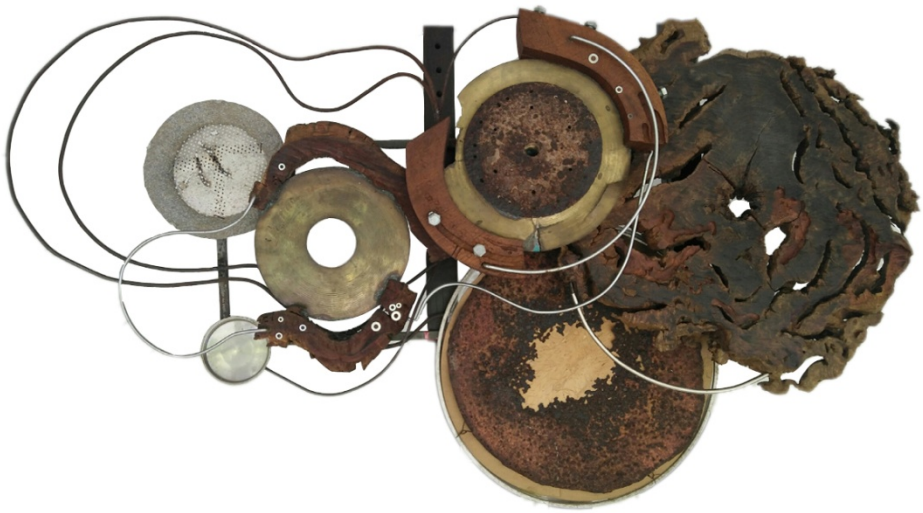

ภาพที่ 4-17 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 5

รูปทรง

ผู้วิจัยนำไม้และวัสดุสมัยใหม่มาประกอบกันเป็นทรงกลม จากนั้นนำทรงกลมที่ได้มาจัดองค์ประกอบอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ได้ผลงานที่เป็นทรงกลมต่อเนื่องเชื่อมโยงกันไปอย่างอิสระ และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยใช้เหล็กเส้นและโลหะเส้นมาประสานเชื่อมต่อกันเพื่อเป็นเส้นนำสายตา ทำให้ผลงานดูมีความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง เกิดเป็นผลงานที่มีรูปทรงเป็นเอกภาพ และมีมิติ สะท้อนแง่มุมของการเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่จากสังคมหนึ่งสู่อีกสังคมหนึ่ง ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากวิวัฒนาการและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พื้นผิว

ไม้ที่นำมาใช้เป็นแกนไม้ที่มีร่องรอยของการสึกกร่อนอยู่ภายใน ผู้วิจัยสร้างร่องรอยเพิ่มขึ้นโดยล้อกับร่องรอยเดิมเพื่อให้สัมพันธ์กัน แสดงแง่มุมที่สิ่งแวดล้อมถูกทำลายทั้งจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ สังกะสีและโลหะผุมีผิวหยาบ สึกกร่อน แสดงความหมายของการเสื่อมโทรม แตกสลาย ทองเหลืองมีพื้นผิวมันวาว ให้ความรู้สึกแปลกใหม่ น่าตื่นเต้น หรูหรา มีราคา ผู้วิจัยดัดเหล็กเส้นและโลหะเส้นให้ประสานสอดคล้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อแสดงถึงความเคลื่อนไหวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

สีและน้ำหนัก

ผลงานชิ้นนี้เน้นสีธรรมชาติของตัววัสดุที่นำมาประกอบเป็นชิ้นงาน ผู้วิจัยใช้วิธีขัดเงาทองเหลืองและโลหะอื่น ๆ เพื่อส่งให้วัสดุสะท้อนคุณสมบัติเด่นเฉพาะตัวออกมา และใช้เชลแล็กเคลือบเงาผิวไม้เพื่อคงสภาพเดิมเอาไว้ เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าผลงานมีน้ำหนักด้านขวามากกว่าด้านซ้าย เนื่องจากไม้มีขนาดใหญ่และหนา จึงให้ความรู้สึกถึงการมีน้ำหนักมากกว่า

บริเวณว่าง

ผลงานชิ้นนี้มีบริเวณว่างอยู่ที่โลหะด้านซ้าย ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับพื้นที่ส่วนนี้ด้วยการดัดเหล็กเส้นและโลหะเส้นให้มีรูปร่างล้อกับวงกลมอื่นๆ ที่นำมาจัดองค์ประกอบ เพื่อให้มีความเคลื่อนไหวสอดคล้องสัมพันธ์กัน แต่ไม่ได้เพิ่มเติมจนเต็มพื้นที่ เนื่องจากต้องการใช้พื้นที่ว่างนี้เป็นเส้นนำสายตาและเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับชิ้นงาน

วิเคราะห์การจัดองค์ประกอบ

จากการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมดุลด้วยการจัดวางองค์ประกอบจากวัสดุต่างชนิดกันให้ประสานสอดคล้องกันอย่างลงตัวและมีเอกภาพ จัดการกับวัสดุเพื่อสื่อความหมายถึงการเปลี่ยน แปลงด้วยการแทนค่าจากไม้และวัสดุสมัยใหม่ โดยต้องการสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับวิวัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

1. ความกลมกลืน เกิดจากการนำเอาวัสดุสมัยใหม่มาคลี่คลาย ตัดทอนผสานกันเป็นวงกลมหลายวงต่อกัน มีการเชื่อมโยงกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีความสมบูรณ์กลมกลืนกันและเป็นเอกภาพ

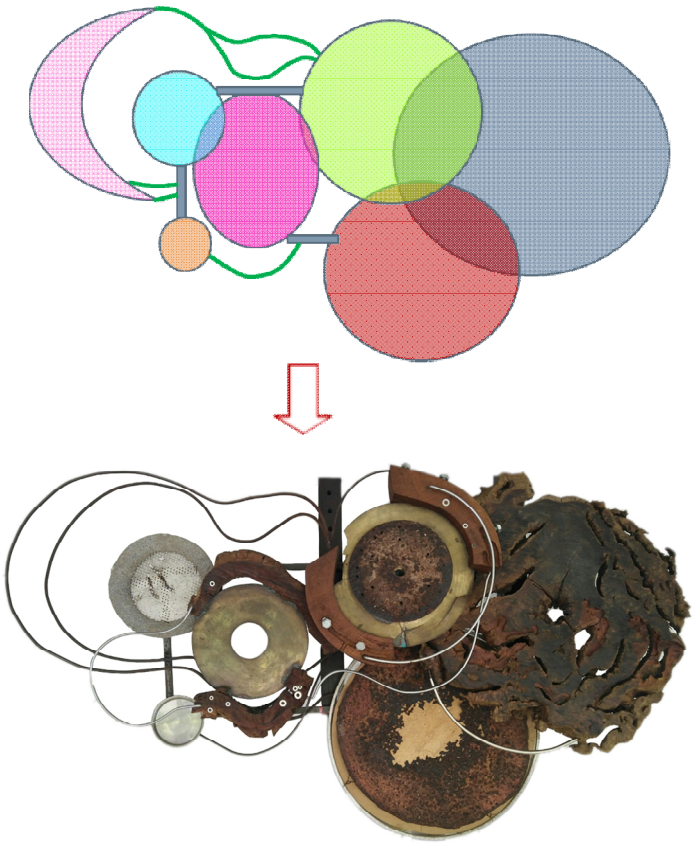

ภาพที่ 4-18 การนำรูปทรงเรขาคณิตมาคลี่คลาย ตัดทอน และนำมาประกอบเป็นผลงาน

2. ความสมดุล ผลงานชิ้นนี้มีความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกัน ด้วยน้ำหนักของไม้ที่หนาและดูมีน้ำหนักถูกจัดวางอยู่ด้านขวา ผู้วิจัยจึงจัดองค์ประกอบแบบไล่น้ำหนักจากขวาไปซ้าย และถ่วงน้ำหนักด้านซ้ายด้วยความพลิ้วไหวของเหล็กเส้นและโลหะเส้นที่เชื่อมโยงให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

3. สัดส่วน ผลงานชิ้นนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรง แต่ละส่วนมีการเชื่อมโยงถึงกัน ทำให้มีความเคลื่อนไหว กลมกลืน และพอเหมาะพอดีกันทั้งองค์ประกอบมีการจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียวกันโดยไม่อาจแบ่งแยกส่วนใดส่วนหนึ่งออกจากกันได้

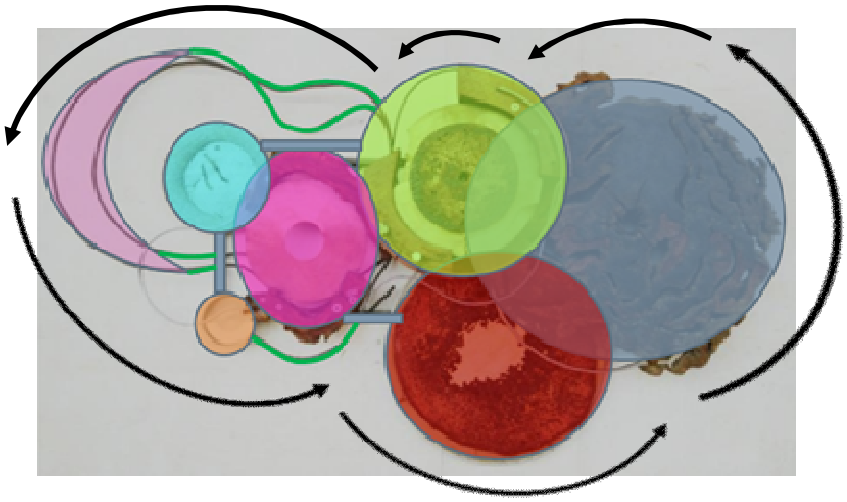

ภาพที่ 4-19 สัดส่วนในองค์ประกอบของผลงาน

4. ความเป็นเด่น ลักษณะของความเป็นเด่นอยู่ที่ร่องรอยบนผิวไม้ สังกะสีผุ และโลหะมันวาวที่สะท้อนความรู้สึกและสื่อความหมายในตัวเองออกมาอย่างชัดเจน ผลงานโดยรวมสามารถสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายถิ่นที่อยู่จากสังคมเสื่อมโทรมไปสู่สังคมใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 4-20 พื้นผิวของวัสดุในองค์ประกอบของผลงาน

บทที่ 5
สรุปผล

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง” ได้มุ่งเน้นเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมที่มีแนวความคิดมาจากทัศนคติของผู้วิจัยเอง ทั้งจากจินตนาการและจากประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตในสังคมเมือง โดยผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ และถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สามารถบอกเล่าเรื่อง ราวและแสดงออกถึงมุมมองของผู้วิจัยที่มีต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปผลการสร้างสรรค์ผลงานได้ดังนี้

เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 1

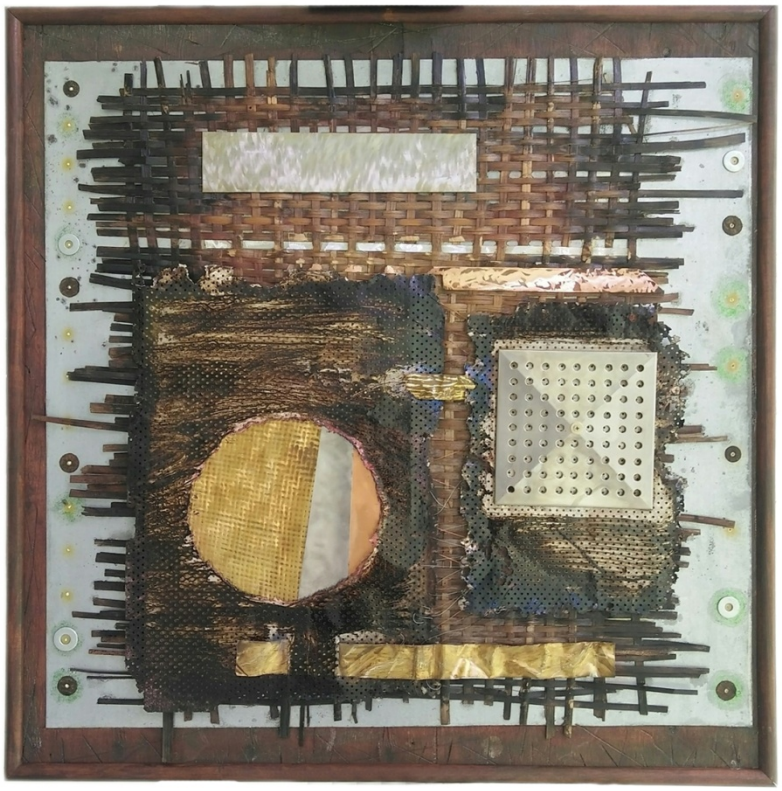

ภาพที่ 5-1 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 1

ทัศนคติและแนวความคิด

ต้องการแสดงความรู้สึกถึงภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตในชนบทที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปเพราะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังคืบคลานเข้ามา และส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทั้งในด้านบวกและด้านลบ

การจัดองค์ประกอบ

การจัดองค์ประกอบและรูปแบบของผลงานสอดคล้องกับแนวความคิด การนำเครื่องจักสานมาวางเป็นพื้นหลังและสร้างเป็นเนื้อหาหลักในตัวผลงาน สื่อความหมายถึงภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตในชนบท ถูกสอดแทรกทับซ้อนด้วยโลหะ อลูมิเนียม ทองเหลือง ทองแดง ซึ่งมีความมันวาว ให้ความรู้สึกถึงสิ่งที่น่าสนใจและสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งใหม่ที่มีสีสันน่าสนุกตื่นเต้น วัสดุบางชิ้นผู้วิจัยสร้างให้เกิดร่องรอยบนพื้นผิวและตกแต่งสีเพิ่มเติมเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้วิจัยยังขาดทักษะและประสบการณ์ในเรื่องของการจัดวางองค์ประกอบและการสอดประสานกันของวัสดุ ทำให้การเชื่อมต่อกันของวัสดุแต่ละชนิดยังไม่ลงตัวเท่าที่ควร

2. เน้นการจัดการกับวัสดุมากเกินไปจนทำให้คุณสมบัติเด่นของวัสดุลดน้อยลง

แนวทางแก้ไข

1. ผู้วิจัยพยายามหาเทคนิควิธีการจัดวางองค์ประกอบ การสอดประสานกันของวัสดุและการเชื่อมต่อกันของวัสดุแต่ละชนิดหลาย ๆ วิธี โดยเริ่มจากการวางวัสดุซ้อนทับกัน แต่พบว่ายังไม่สมบูรณ์และลงตัวเท่าที่ควร เนื่องจากผลงานที่ได้ดูเรียบและไม่มีมิติ จึงใช้วิธีสานแผ่นโลหะเข้าไปในเครื่องจักสานเพื่อให้ดูเป็นเนื้อเดียวกัน ถึงแม้จะเป็นวัสดุที่มีพื้นผิวต่างกัน แต่ก็สามารถสอดประสานกันได้อย่างลงตัวและสอดคล้องกับแนวความคิด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำเส้นลวดมาร้อยเชื่อมโยงระหว่างวัสดุที่เป็นโลหะ ทำให้ผลงานมีความโดดเด่นมากขึ้น

2. วัสดุที่เป็นโลหะถูกทาวานิชและแล็กเกอร์ ทำให้สะท้อนคุณสมบัติเด่นในตัวเองออกมาได้ไม่เต็มที่ ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการเช็ดออกให้สีจางลง ถึงแม้จะไม่ได้พื้นผิวสีเดิมกลับมาแต่ก็เป็นการแสดงทัศนคติของผู้วิจัยในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์

เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 2

ภาพที่ 5-2 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 2

ทัศนคติและแนวความคิด

สังคมชนบทกำลังถูกแทรกซึมและกัดกร่อนด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดเป็นสังคมเมืองขนาดย่อม ๆ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชนบทและภูมิปัญญาชาวบ้านกำลังค่อย ๆ ลบเลือนสูญหายและถูกทำลายลงอย่างช้า ๆ นอกจากนี้สังคมเมืองเองยังเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความเสื่อมโทรม ถดถอย มนุษย์ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำความเจริญก้าวหน้าเข้ามาก็กลายเป็นผู้ทำลายโดยไม่รู้ตัว

การจัดองค์ประกอบ

ใช้ไม้วางเป็นพื้นหลังและเป็นตัวกำหนดขอบเขตของงาน ฐานหลักด้านล่างเป็นไม้หนาวางขนานในแนวนอน ปลายไม้ที่สึกกร่อนแสดงความหมายในตัวเองออกมาอย่างชัดเจน สื่อถึงสังคมที่มีชีวิตผูกพันอยู่กับธรรมชาติ มีวิถีการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย แต่มีการผุพังจากธรรมชาติและเสื่อมสลายตามกาลเวลา วัสดุทองเหลืองถูกนำมาสอดแทรกในเนื้อไม้ ความมันวาวสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นเต้นเร้าใจ เปรียบได้กับวิวัฒนาการที่ถูกสร้างขึ้นมาใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการ

ของมนุษย์ พื้นที่โดยรอบมีน็อตสีเงินฝังอยู่ในเนื้อไม้ ผู้วิจัยสร้างร่องรอยบนโลหะที่นำมาจัดองค์ประกอบเพื่อสื่อถึงความถดถอยที่เป็นผลมาจากการพัฒนา

ปัญหาและอุปสรรค

1. ผู้วิจัยยังขาดทักษะและประสบการณ์ในเรื่องของการจัดวางองค์ประกอบและการสอดประสานกันของวัสดุ ทำให้การเชื่อมต่อกันของวัสดุแต่ละชนิดยังไม่ลงตัวเท่าที่ควร

2. ตกแต่งเพิ่มเติมจนทำให้ผลงานดูรกเกินไป

แนวทางแก้ไข

1. ผู้วิจัยพยายามหาเทคนิควิธีการจัดวางองค์ประกอบ การสอดประสานกันของวัสดุและการเชื่อมต่อกันของวัสดุโดยการวางซ้อนทับกัน แต่พบว่าผลงานยังไม่สมบูรณ์และลงตัวเท่าที่ควร ไม่มีมิติและดูเรียบเกินไป จึงใช้วิธีสร้างความโดดเด่นให้ผลงานด้วยการจัดวางวัสดุที่มีพื้นผิวมันวาวอย่างทองเหลืองขัดเงาเพื่อเป็นจุดดึงดูดความสนใจ ซึ่งขัดแย้งกับพื้นผิวผุกร่อนของสังกะสีและโลหะที่มีร่องรอยที่นำมาวางซ้อนทับกัน แต่ในความขัดแย้งนี้กลับเป็นการสะท้อนถึงมุมมองและแนวความคิดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. ผู้วิจัยเกรงว่าผลงานชิ้นนี้จะโล่งเกินไป จึงสร้างร่องรอยในเนื้อไม้ทั้งส่วนที่เป็นกรอบและส่วนที่เป็นฐานของผลงาน จากนั้นจึงใส่น็อตสีเงินเพื่อเพิ่มความโดดเด่น แต่กลับทำให้รกและเยอะเกินไป จึงเอาบางส่วนออกโดยให้เหลืออยู่แค่ประปรายเท่านั้น และเว้นที่ว่างไว้เพื่อให้เป็นจุดพักสายตา

เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 3

ภาพที่ 5-3 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 3

ทัศนคติและแนวความคิด

ต้องการแสดงความรู้สึกถึงสถานการณ์ปัจจุบันที่สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีแนวโน้มถูกทำลายมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ค่อย ๆ แทรกซึมเข้ามาแทนที่ และแพร่กระจายจากสังคมเมืองสู่สังคมชนบทเป็นวงกว้าง มีการประดิษฐ์คิดค้นและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เพื่ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งในความเจริญก้าวหน้านี้เองก็มีความถดถอยเสื่อมโทรมแอบแฝงอยู่และหมุนเวียนเป็นวัฏจักรอย่างไม่จบสิ้น

การจัดองค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำไม้มาตอกยึดเข้ากับโลหะให้มีลักษณะเป็นวงกลมขนาดใหญ่ ตรงกลางจัดวางเหล็กขึ้นสนิมและเกิดการผุกร่อน ซ้อนทับโลหะ ทองแดง ทองเหลือง ที่มีความมันวาว บางส่วนถูกสร้างร่องรอยบนพื้นผิวและตกแต่งเพิ่มเติม ต้องการสื่อความหมายให้เห็นว่าความเจริญก้าวหน้ามักจะอยู่บริเวณใจกลางเมือง และจะค่อย ๆ ขยายวงกว้างสู่สังคมชนบท เมื่อความเจริญแพร่กระจายออกไป ความเสื่อมโทรมจึงเป็นผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นและหมุนเวียนอยู่เช่นนี้ มนุษย์ซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

การตอกยึดวัสดุแต่ละชนิดให้ประสานกันด้วยความแข็งแรงคงทนทำได้ยากและใช้เวลาค่อนข้างมาก

แนวทางแก้ไข

ในระยะแรกของการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยใช้วิธีเชื่อมต่อวัสดุแต่ละชนิดเข้าด้วยกันโดยใช้กาวยางและตะปู แต่เนื่องจากผลงานมีน้ำหนักมาก วัสดุเชื่อมต่อกันได้จริง แต่ไม่แน่นและไม่แข็งแรง จึงแก้ปัญหาโดยการเชื่อมเหล็กเพื่อยึดตัววัสดุไว้ด้วยกัน ใช้วิธีการขันน็อต และการเจาะเนื้อไม้แล้วสอดเหล็กเส้นและโลหะเส้นที่ทากาวยางเข้าไปในเนื้อไม้เพื่อให้ยึดติดกันอย่างถาวร วิธีดังกล่าวนี้ใช้เวลาค่อนข้างมากแต่คุ้มค่า เพราะทำให้ได้ผลงานที่มีองค์ประกอบสมบูรณ์และแข็งแรงแน่นหนา

เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 4

ภาพที่ 5-4 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 4

ทัศนคติและแนวความคิด

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีถูกสร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองการดำเนินชีวิตที่รวดเร็วฉับไว ส่งผลให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่สิ่งที่ยังต้องตระหนักถึงเสมอคือการรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชนบท และภูมิปัญญาชาวบ้านอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ คนในสังคมต้องประสานกลมกลืนระหว่างสิ่งเดิมกับสิ่งใหม่ ต้องยอมรับในการเปลี่ยนแปลง ต้องปรับตัว และอยู่ร่วมกับวิวัฒนาการต่าง ๆ ให้ได้

การจัดองค์ประกอบ

ผู้วิจัยใช้ไม้หนามีลวดลายตามธรรมชาติที่สวยงาม และมีน้ำหนักมากมาเป็นองค์ประกอบหลักของผลงาน ตอกยึดเข้ากับโลหะ อลูมิเนียม ทองแดง ทองเหลือง ซึ่งถูกสร้าง

ให้เกิดร่องรอยและประสานกันเป็นพื้นหลัง ผิวไม้ถูกเซาะร่องและสอดแทรกด้วยวัสดุสมัยใหม่หลายชนิดเพื่อเพิ่มความสวยงามและสะท้อนเนื้อหาของการซึมซับเอาวิวัฒนาการและความเจริญต่างๆ เข้ามาโดยที่ยังสามารถปรับตัวและผสมผสานกลมกลืนกับสิ่งใหม่ได้

ปัญหาและอุปสรรค

1. การตอกยึดวัสดุแต่ละชนิดให้ประสานกันด้วยความแข็งแรงคงทนทำได้ยากและใช้เวลาค่อนข้างมาก

2. มีการตกแต่งเพิ่มเติมจนทำให้ผลงานดูรกเกินไป

แนวทางแก้ไข

1. ในระยะแรกของการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยใช้วิธีเชื่อมต่อวัสดุแต่ละชนิดเข้าด้วยกันโดยใช้กาวยางและตะปู แต่เนื่องจากผลงานมีน้ำหนักมาก วัสดุเชื่อมต่อกันได้จริง แต่ไม่แน่นและไม่แข็งแรง จึงแก้ปัญหาโดยการเชื่อมเหล็กเพื่อยึดตัววัสดุไว้ด้วยกัน ใช้วิธีการเข้าไม้อย่างง่ายและการขันน็อตเพื่อให้วัสดุแต่ละชิ้นยึดติดกันอย่างถาวร วิธีดังกล่าวนี้ใช้เวลาค่อนข้างมากแต่คุ้มค่าเพราะทำให้ได้ผลงานที่มีองค์ประกอบสมบูรณ์และแข็งแรงแน่นหนา

2. วัสดุประเภทไม้มีน้ำหนักมาก จำเป็นต้องยึดติดกันให้แน่นหนา จึงต้องใช้วัสดุหลายชิ้นในการเชื่อมต่อไม้ทั้งสามส่วนหลักไม่ให้หลุดออกจากกัน ประกอบกับการเจาะร่องไม้แล้วตกแต่งด้วยวัสดุสมัยใหม่เพิ่มเติมอีก ทำให้ทุกส่วนของผลงานมีความโดดเด่นไม่น้อยไปกว่ากันจนผลงานดูรกเกินไป แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องการสะท้อนถึงแนวความคิดของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังแทรกซึมเข้ามา จึงตกแต่งเพิ่มเติมเพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์ขึ้น

เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 5

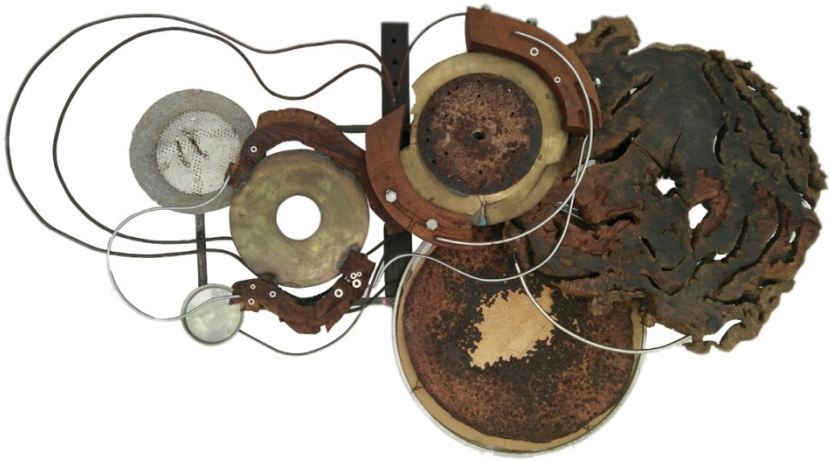

ภาพที่ 5-5 ผลงาน เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 5

ทัศนคติและแนวความคิด

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน และเมื่อสิ่งแวดล้อมถูกทำลายหรือสังคมเกิดการพัฒนาจึงเกิดการเปลี่ยนแปลง และส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งอาจจะดีขึ้นหรือเลวลง อาจจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวร หรือเปลี่ยนแปลงแค่ชั่วคราว ด้วยเหตุนี้จึงมีสังคมใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา สังคมที่เคยอาศัยอยู่อาจเกิดความเสื่อมถอยทรุดโทรม มนุษย์จึงทิ้งร่อยรอยจากการกระทำของตนเองเอาไว้ แล้วมุ่งหน้าสู่สังคมใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ตลอดเวลา

การจัดองค์ประกอบ

ผู้วิจัยนำไม้ลักษณะกลมขนาดใหญ่ หนา มีน้ำหนักมาก มีลวดลายตามธรรมชาติที่สวยงาม และมีร่องรอยของการสึกกร่อนมาสร้างร่องรอยและตกแต่งเพิ่มเติม ประกอบยึดเข้ากับไม้ที่ประสานเชื่อมต่อกับโลหะ เหล็ก ทองแดง ทองเหลือง ที่ทำให้มีลักษณะเป็นวงกลมเช่นเดียวกัน และใช้เหล็กเส้นและโลหะเส้นเจาะยึดสร้างการเชื่อมต่อระหว่างวัสดุแต่ละชิ้นให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อสื่อถึงการย้านถิ่นฐานจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ดูมีความเคลื่อนไหวและประสานสัมพันธ์กันอย่างลงตัว

ปัญหาและอุปสรรค

การตอกยึดวัสดุแต่ละชนิดให้ประสานกันด้วยความแข็งแรงคงทนทำได้ยากและใช้เวลาค่อนข้างมาก

แนวทางแก้ไข

ในระยะแรกของการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยใช้วิธีเชื่อมต่อวัสดุแต่ละชนิดเข้าด้วยกันโดยใช้กาวยางและตะปู แต่เนื่องจากผลงานมีน้ำหนักมาก วัสดุเชื่อมต่อกันได้จริง แต่ไม่แน่นและไม่แข็งแรง จึงแก้ปัญหาโดยการเชื่อมเหล็กเพื่อยึดตัววัสดุไว้ด้วยกัน ใช้วิธีการขันน็อต และการเจาะเนื้อไม้แล้วสอดเหล็กเส้นและโลหะเส้นที่ทากาวยางเข้าไปในเนื้อไม้เพื่อให้ยึดติดกันอย่างถาวร รวมถึงการใช้ลวดผูกยึดระหว่างวัสดุ วิธีดังกล่าวนี้ใช้เวลาค่อนข้างมากแต่คุ้มค่า เพราะทำให้ได้ผลงานที่มีองค์ประกอบสมบูรณ์และแข็งแรงแน่นหนา

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะครั้งนี้มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การสร้างแรงบันดาลใจ การศึกษาหาข้อมูล และสร้างสรรค์ผลงานอย่างพากเพียรด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเป็นอย่างยิ่ง ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาได้ผ่านกระบวนการคลี่คลายโดยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและเพื่อนร่วมงาน นับว่าเป็นประสบการณ์อันทรงคุณค่าที่ทำให้สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเรียบร้อยและลงตัว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ รวมไปถึงการจัดองค์ประกอบศิลป์จนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ทำให้ผลงานวิทยานิพนธ์สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยถ่ายทอดความรู้สึกและแรงบันดาลใจจากประสบการณ์จริงที่ได้พบเจอความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ประกอบกับจินตนาการส่วนตัว นำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม โดยค้นพบว่า วัสดุธรรมชาติประเภทไม้ เครื่องจักสาน และวัสดุสมัยใหม่ เช่น โลหะ สังกะสี ทองแดง ทองเหลือง อลูมิเนียม สามารถนำมาผสมผสานกันเพื่อสร้างผลงานศิลปะสื่อผสมได้อย่างลงตัว นอกจากนี้ บนพื้นฐานของความแตกต่างด้านพื้นผิวทำให้วัสดุแสดงความหมายในตัวเองออกมาอย่างชัดเจน และสะท้อนความรู้สึกให้ผู้ที่ได้ชื่นชมเกิดสุนทรียะได้

ผลงานชุดนี้มีความงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ถ่ายทอดเนื้อหาสาระแห่งมิติของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังว่ากระบวนการต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ชุด “เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง” อาจเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างเพื่อการศึกษาของนักศึกษาศิลปะที่มีแนวความคิดในมิติของการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยไว้ในผลงานสร้างสรรค์ของตนต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

ดุจฤดี คงสุวรรณ์ และภัทรีพันธุ์ พันธุ. (2549). *พัฒนาการสังคมไทย*. เข้าถึงได้จาก ttp://social.cru.in.th/local/Lesson/PDF/4.pdf.

ทวีเกียรติ ไชยยงยศ. (2553, 16 ตุลาคม. ต้นซอยวิภาฯ 38: ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะสื่อผสม (2). *หนังสือพิมพ์บ้านเมือง*. เข้าถึงได้จาก http://www.ryt9.com/s/bmnd/1006900.

ธวัชชานนท์ ตาไธสง. (2546). *หลักการศิลปะ*. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.

รณภพ เตชะวงศ์. (2555). *สื่อใหม่ในศิลปะร่วมสมัย*. เข้าถึงได้จาก http://fa.kku.ac.th/th1/e-Learning/pdf/ronaphop02.pdf.

สุรชาติ เกษประสิทธิ์ และสนั่น คิ้วฮก. (2542). *ความรู้พื้นฐานศิลปกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พี เอส พี.

โอเคเนชั่น. (2551, 22 มกราคม). *สื่อผสมคืออะไร*. เข้าถึงได้จาก http://www. oknation.net/blog/khetpakorn/2008/01/ 22/entry-15.

http://www.bloggang.com

http://www.dpt.go.th

http://www.finearts.pn.psu.ac.th

http://www.rama9art.org

http://www.skyscrapercity.com

http://www.weekendhobby.com

http://www.wikiwand.com

ภาคผนวก

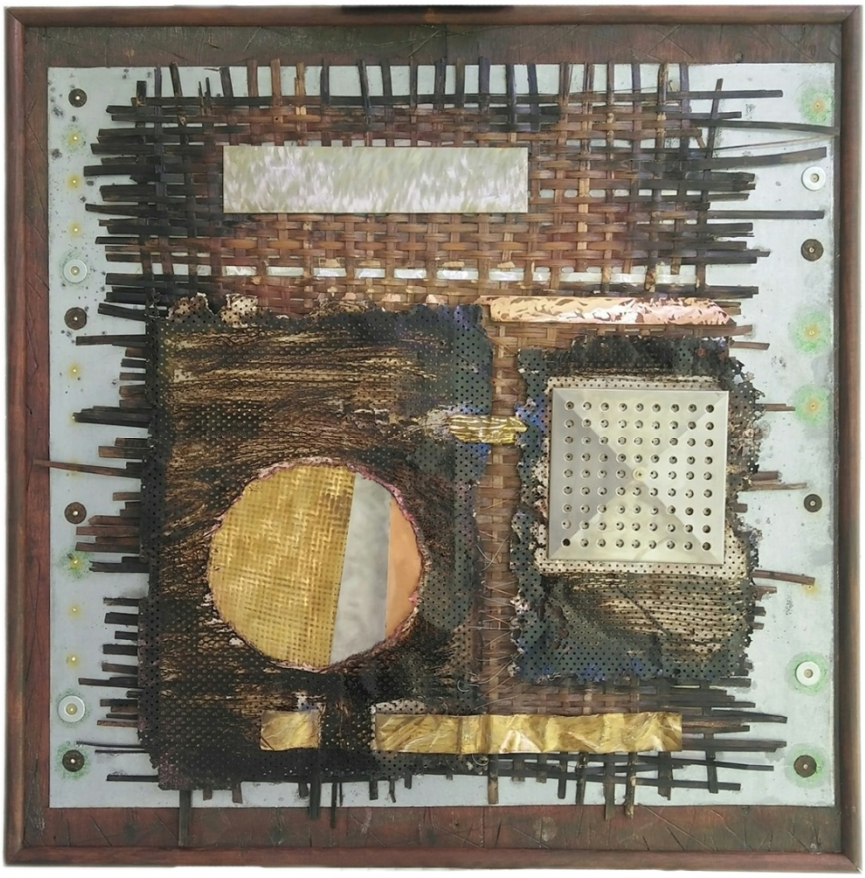

ชื่อผลงาน	เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 1
ขนาด	100 x 100 เซนติเมตร
เทคนิค	สื่อผสม
ปีที่สร้างสรรค์	พ.ศ. 2559

ชื่อผลงาน	เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 2
ขนาด	80 x 95 เซนติเมตร
เทคนิค	สื่อผสม
ปีที่สร้างสรรค์	พ.ศ. 2559

ชื่อผลงาน	เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 3
ขนาด	100 x 110 เซนติเมตร
เทคนิค	สื่อผสม
ปีที่สร้างสรรค์	พ.ศ. 2559

ชื่อผลงาน	เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 4
ขนาด	90 x 130 เซนติเมตร
เทคนิค	สื่อผสม
ปีที่สร้างสรรค์	พ.ศ. 2559

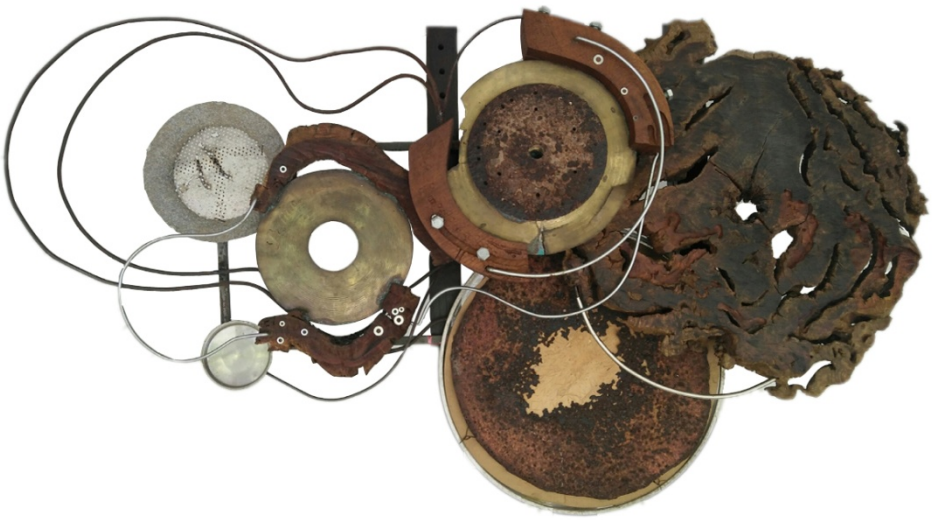

ชื่อผลงาน	เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง 5
ขนาด	110 x 180 เซนติเมตร
เทคนิค	สื่อผสม
ปีที่สร้างสรรค์	พ.ศ. 2559

บรรยากาศการสอบวิทยานิพนธ์

วันพฤหัสบดีที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2559

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 2

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ชมผลงานชุด เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยกับผลงานชุด เมือง: มิติการเปลี่ยนแปลง

